

LOVISA STAD

Plan för förskoleundervisningen

Uppdatering 2025

1. Förskoleundervisningen i Lovisa

1.1 Centrala beslut i den lokala läroplanen

Planen för förskoleundervisningen i Lovisa har gjorts upp i enlighet med *Grunderna för förskoleundervisningens läroplan*. Den utarbetas gemensamt för alla förskoleenheter i Lovisa. Läroplanen fastställs separat på finska och svenska av respektive utbildningssektion.

För varje enhet utarbetas en läsårsplan som preciserar hur verksamheten genomförs, och efter avslutat läsår upprättas en verksamhetsberättelse.

Samarbetet kring läroplansarbetet bygger på en gemensam strävan att skapa en helhet mellan olika stadier. Förskollärarna träffas två gånger per läsår för att diskutera aktuella frågor, planera läsårsplanen och utvärdera den. Vid utarbetandet av den lokala läroplanen arbetar vi för att skapa en naturlig övergång mellan småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. Arbetet utgår från *Grunderna för planen för småbarnspedagogiken*, *Grunderna för förskoleundervisningens läroplan* och *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen*. Målet är att dessa dokument bildar en sammanhängande helhet, där förskolans plan fungerar som en bro som stödjer barnens utveckling och lärande från småbarnspedagogik till skolstart.

Barn och vårdnadshavare involveras i processen genom enkäter och insamling av respons. Utöver detta sker samarbete med sakkunniga inom välfärdsområdets social-och hälsovårdstjänster samt andra relevanta aktörer vid behov, exempelvis i frågor som rör barns välmående och stödbehov. Syftet är att säkerställa en enhetlig pedagogisk linje och ett gott stöd för barnens utveckling och lärande.

Läroplanen publiceras i eGrunder och informationen ges till vårdnadshavare vid möten samt via Wilma.

Lovisa kännetecknas av sina unika särdrag – tvåspråkigheten, närheten till havet och den levande landsbygden. Vi värdesätter den rikedom som tvåspråkigheten medför och en kultur där olikheter uppskattas. Den omgivande naturen används som en resurs i lärandet och ger barnen rika möjligheter till upplevelser och lärande utomhus.

Förskolan samarbetar med lokala aktörer och beaktar de olika byarnas särdrag, vilket skapar en stark förankring i barnens närmiljö. Vi arbetar utifrån positiv pedagogik och

använder ”Se det goda”-metoden för att stärka barnens självkänsla och lyfta fram deras styrkor.

Kulturfostran är en viktig del av verksamheten. Genom Kulturstigen får barnen i förskolan möta olika konstformer och kulturaktiviteter, ofta i samarbete med biblioteket.

Lovisa stad följer dessutom UNICEF:s modell för en barnvänlig kommun, vilket innebär att barnens rättigheter och delaktighet är centrala i allt vi gör.

2.1 Förpliktelserna som styr förskoleundervisningen

Förskoleundervisningen utgör en viktig period i barnets liv, och målet är att lärtigen ska fortlöpa smidigt från småbarnspedagogik till förskoleundervisning och vidare till den grundläggande utbildningen, utgående från barnets individuella behov.

Förskolegrupperna är placerade i anslutning till skolorna, och skolornas rektorer ansvarar för förskoleundervisningen. Förskoleundervisningen omfattar i regel ett läsår och ges under minst 700 timmar. Den ordnas så att barnen även har möjlighet att använda kompletterande tjänster inom småbarnspedagogiken, såsom morgon- och eftermiddagsvård. När dessa tjänster utnyttjas struktureras barnets dag som en helhet där målen för både förskoleundervisningen och småbarnspedagogiken beaktas. Utgångspunkten är alltid att skapa en trygg och välfungerande dag för barnet, inklusive handledning och eventuella stödåtgärder.

Barn som deltar i förskoleundervisningen har rätt till skolskjuts i enlighet med lagen om grundläggande utbildning (32 § 1) samt bildningsnämndens beslut (NFB 20.3.2024 § 37).

Under våren får de blivande förskolebarnen möjlighet att bekanta sig med förskolan. Barnen besöker förskolan tillsammans med personal från småbarnspedagogiken och får då utforska lokalerna, träffa förskoleundervisningens personal och prova på delar av verksamheten. Dessutom ordnas en särskild bekantningskväll för barnen och vårdnadshavarna. Vid detta tillfälle får familjerna se förskolans lokaler och möta förskoleundervisningens personal, vilket bidrar till en trygg och positiv start inför hösten.

I början av verksamhetsåret ordnas ett vårdnadshavarmöte där Lovisa stads läroplan för förskoleundervisningen presenteras tillsammans med syftet och målen för verksamheten. Under mötet behandlas även praktiska frågor som förskolans arbetstider, planering och utvärdering av barnets förskoleundervisning, kartläggning av inlärningsfärdigheter, arbetssätt och smågruppsverksamhet samt hur grupp- och barnspecifikt stöd ordnas.

2.2 Förskoleundervisningens uppdrag under lärtigen

Förskoleundervisningen i Lovisa ger varje barn en trygg och inspirerande start inför skolgången genom att stärka barnets utveckling och lärande utifrån hans egna styrkor och möjligheter. Vårt mål är att stärka barnets utveckling och lärande genom att bygga vidare på hans styrkor och nyfikenhet. Vi skapar förutsättningar för att barnet ska utveckla viktiga färdigheter som koncentration, uthållighet, initiativförmåga och ansvarstagande – alltid med fokus på barnets egen förmåga att lyckas.

Inför skolstarten lägger vi särskild vikt vid att främja sociala och socioemotionella kompetenser. Genom varierad och meningsfull interaktion med andra människor får barnet möjlighet att utveckla självkänsla och en positiv självbild, vilket är grunden för motivation och livslångt lärande. Vi ser lärandet som en process där barnet får utmaningar på sin nivå, upplever glädjen i att lyckas och känner tillit till sina egna möjligheter.

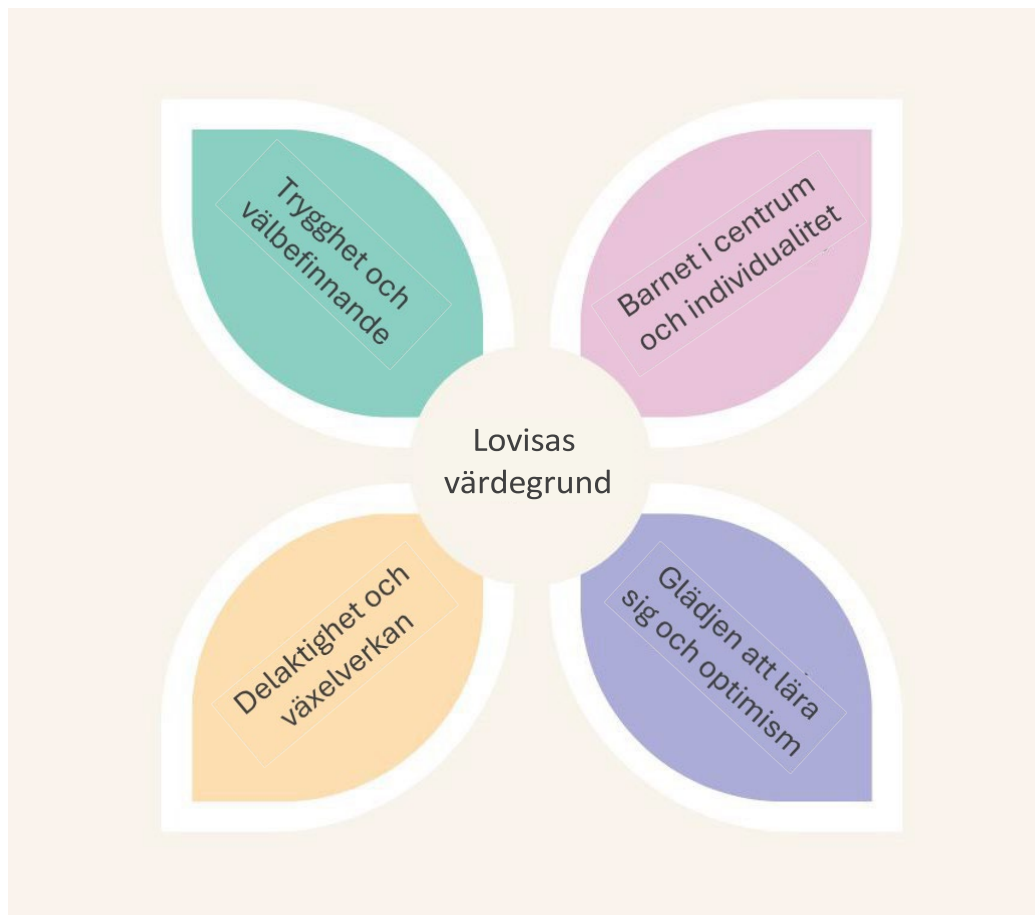
Förskoleundervisningen är målinriktad men flexibel – vi utgår från barnets behov och intressen. Vårdnadshavarnas delaktighet är en värdefull resurs, och genom nära samarbete med hemmet kan vi skapa en helhet där barnets individuella styrkor och behov beaktas på bästa sätt.

2.3 Värdegrunden

I Lovisa ser vi varje barn som en kompetent och nyfiken individ med egna styrkor och möjligheter. Vår uppgift är att skapa en trygg och inspirerande miljö där barnets lust att lära sig får växa. Lärandet sker i samspel med andra barn, vuxna och den omgivande miljön, och vi utgår alltid från barnets tidigare erfarenheter och kunskaper.

Vi betonar barnets egen aktivitet och tillit till sin förmåga. Barn lär sig bäst när de får utforska, leka, röra på sig, skapa och uttrycka sina tankar och känslor. Genom mångsidiga arbetssätt och ämnen som väcker intresse stärks barnets engagemang och nyfikenhet. Nya kunskaper och färdigheter knyts till barnets vardag och erfarenhetsvärld, vilket gör lärandet meningsfullt och motiverande.

I vår verksamhet lyssnar vi på barnets idéer och åsikter, för en dialog och uppmuntrar barnet att ta hänsyn till andra. Vi ser glädje, positiva känslor och kreativitet som viktiga drivkrafter för lärande. Genom att lyfta fram barnets styrkor och ge utrymme för egna initiativ skapar vi förutsättningar för att varje barn ska utveckla sin kompetens och känna stolthet över sitt lärande.

- **Trygghet och välbefinnande**
För barnet erbjuds en trygg, positiv och uppmuntrande miljö, där barnet kan lära sig och utvecklas i lugn och ro.
- **Barnet i centrum och respekt för individualitet**
Varje barn ses som en kunnig och unik individ vars styrkor, erfarenheter och intressen styr verksamheten.
- **Delaktighet och växelverkan**
Man lyssnar på barnets tankar och stärker hens delaktighet. Lärandet byggs upp i växelverkan med andra barn, vuxna och miljön.
- **Glädjen att lära sig och optimism**
Lärandet baserar sig på nyfikenhet, lek, kreativitet och en känsla av att lyckas, vilka stärker barnets motivation och tro på sina egna förmågor.

2.4 Synen på lärande

I Lovisa ser vi varje barn som en aktiv, kompetent och nyfiken individ med unika styrkor och möjligheter. Lärandet sker i samspel med andra barn, vuxna och den omgivande

miljön, och vi skapar förutsättningar för att barnet ska utvecklas genom sina egna initiativ och intressen.

Vi ser lärandet som en helhetsbetonad process där handlingar, känslor, sinnesupplevelser, fysiska erfarenheter och tankar samverkar. Barnet lär sig bäst när hen får utforska, leka, röra på sig, skapa och uttrycka sina upplevelser. Därför erbjuder vi dagligen lek både inomhus och utomhus, rörelseaktiviteter varje dag, samt ledda rörelsestunder som en del av verksamheten. Varje vecka får barnen möjlighet att utforska sin närmiljö, vilket stärker deras upptäckarlust och förståelse för omgivningen. Dessutom uppmuntrar vi barnen att uttrycka sig genom olika konstformer, vilket ger dem möjlighet att utveckla sin kreativitet och kommunikationsförmåga.

Genom att utgå från barnets tidigare erfarenheter och kunskaper gör vi lärandet meningsfullt och knyter det till barnets vardag.

Vårt mål är att väcka barnets lust att lära sig mer genom positiva upplevelser och glädje. Vi lyssnar på barnets idéer och åsikter, för diskussioner och uppmuntrar barnet att ta hänsyn till andra. Genom att lyfta fram barnets styrkor och ge utrymme för egna initiativ stärker vi barnets självförtroende och kompetens – och skapar en trygg grund för fortsatt lärande.

Barnen är också delaktiga i utvärderingen av verksamheten. Detta sker på ett sätt som passar deras ålder och uttryckssätt, till exempel genom att rita, berätta, använda bilder eller gester. På så sätt får vi värdefull insikt i hur barnen upplever verksamheten och kan utveckla den tillsammans med dem.

2.5 Mångsidig kompetens i förskoleundervisningen

Mångsidig kompetens handlar om att ge barnen verktyg för livet – kunskaper, färdigheter, värderingar och vilja att använda dem i olika situationer. I förskolan vävs denna kompetens in i allt vi gör och stärker barnets utveckling som individ och gruppmedlem. Vi lägger grunden för livslångt lärande och en hållbar livsstil, med fokus på sociala och kulturella värden. Genom våra arbetsätt, lärmiljöer och omsorg om barnets välbefinnande skapar vi förutsättningar för att mångsidig kompetens ska växa och utvecklas.

Förmåga att tänka och lära sig

Barnets tänkande och förmåga att lära sig utvecklas genom kommunikation och samspel med andra barn i gruppen. Dessa färdigheter utgör grunden för utvecklingen av övriga kompetenser och för ett livslångt lärande.

När barnet uppmuntras att tänka är det viktigt att den vuxna är närvarande, lyssnar och visar genuint intresse för barnets tankar. I samtal strävar vi efter att få barnet att själv reflektera över olika perspektiv, i stället för att ge färdiga svar. I takt med att barnets tankeförmåga utvecklas förändras också hans sätt att agera och förstå.

Barnets minne och fantasi stärks genom ramsor, musik och drama. Lekar, spel samt problemlösnings- och forskningsuppgifter ger barnet upplevelser och möjligheter att känna glädje över att upptäcka och förstå nya saker. Mångsidig rörelse och perceptionsmotoriska övningar stödjer lärandet ytterligare.

Vi uppmuntrar barnet att ställa frågor, pröva och våga ta sig an även utmanande uppgifter. Barnet får erfara glädjen i att lyckas och lär sig samtidigt att inte ge upp vid motgångar. Hen får också möjlighet att uppmuntra andra och dela sina framgångar.

Arbeten dokumenteras och vi samtalar tillsammans med barnet om hur hen har lyckats och vad hen har lärt sig, vilket stärker barnets självkännet och motivation.

Kulturell och kommunikativ kompetens

Att kunna kommunicera, uttrycka sig och förstå andra är en grundläggande förutsättning för välbefinnande och delaktighet i en mångkulturell värld. Vi ser barnets språk och kultur som en viktig grund för identitetsutvecklingen. Barnet uppmuntras att vara sig själv och att uppskatta både sina egna och andras traditioner och vanor. Genom detta lär sig barnet att olikheter är en tillgång och att respekt, vänlighet och gott uppförande är viktiga värden i mötet med andra.

Förskoleundervisningen erbjuder barnet trygga möjligheter att öva sin kommunikativa förmåga och att uttrycka sig i kamratgruppen och tillsammans med vuxna i närmiljön. Problemsituationer löser vi gemensamt, och barnets aktiva roll betonas. Vi uppmuntrar barnet att lära känna och umgås med olika människor och att delta i gemensamma aktiviteter.

I verksamheten uppmärksammar vi traditioner, såsom Luciafirandet, och ordnar fester där barnen får uppleva gemenskap. Lekar och aktiviteter som kräver samarbete ger barnet möjlighet att öva sociala färdigheter och att agera i olika situationer. Barnet får också kulturella erfarenheter genom besök på teater eller konserter, och tillsammans utforskar vi närmiljön och dess kulturella mångfald.

Vardagskompetens

Att kunna ta hand om sig själv, värna om sin hälsa och trygghet samt använda teknik i vardagen är viktiga färdigheter för välbefinnande och för att utveckla en hållbar livsstil.

I förskoleundervisningen i Lovisa får barnet möjlighet att utveckla ansvarstagande – för sig själv, för andra, för sina saker och för den gemensamma miljön – utifrån sina egna förutsättningar. Vi samtalar om barnets vardagsrytm och om betydelsen av måltider och vila, både i undervisningen och tillsammans med vårdnadshavarna. Särskild vikt lägger vi vid mångsidig och tillräcklig rörelse som en grund för lärande och välbefinnande. Samtidigt diskuterar vi faktorer som påverkar hälsan positivt och negativt, och barnet får lära sig hur man rör sig tryggt i trafiken.

Vi poängterar självständighet och initiativförmåga. Barnet uppmuntras att försöka själv, att våga pröva och att be om hjälp när det behövs. Den vuxnas roll är att handleda och stötta barnet i dessa försök, så att barnet känner tillit till sin egen förmåga och glädje över att lyckas.

Multilitteracitet

Multilitteracitet handlar om förmågan att tolka, förstå och skapa olika typer av meddelanden. Den omfattar flera former av läskunnighet, såsom grundläggande läsfärdighet, numerisk förståelse, bildkunskap och mediekunskap. Genom multilitteracitet tolkar vi vår omvärld och utvecklar vår förmåga att kommunicera i olika sammanhang.

Utvecklingen av multilitteracitet börjar redan i tidig barndom och fortsätter hela livet. I förskoleundervisningen i Lovisa stödjer vi denna utveckling i nära samarbete med vårdnadshavarna. Vi betonar den vuxnas roll som förebild, så att barnet steg för steg kan utveckla en mångsidig läskunnighet.

Barnet behöver en rik och inspirerande textmiljö, kultur skapad av barn och tillgång till kulturella tjänster som är anpassade för barn – exempelvis filmer, lekramsor, musik och andra kreativa uttrycksformer. Genom dessa erfarenheter får barnet möjlighet att utforska, skapa och stärka sin multilitteracitet på ett lustfyllt sätt.

Digital kompetens

Digital kompetens är en viktig medborgarfärdighet, och i förskoleundervisningen får barnet möjlighet att bekanta sig med olika digitala verktyg, tjänster och spel på ett tryggt och pedagogiskt sätt. I Lovisa använder vi oss endast av stadens godkända digitala tjänster. Informations- och kommunikationsteknik används för att stödja barnets kommunikationsförmåga, lärande samt den begynnande läs- och skrivutvecklingen.

Digilärstigen i Lovisa är ett pedagogiskt stöd som främjar digital kompetens i undervisningen. Den ger läraren inom förskoleundervisningen struktur för att integrera digitala verktyg och tydliggör vilka digitala färdigheter barnen ska tillägna sig enligt

läroplanen. Digitala verktyg fungerar som hjälpmedel i verksamheten och som stöd för barnets individuella behov, men de ersätter aldrig den mänskliga växelverkan, närhet och sensitivitet som är grunden för lärande och utveckling.

Förmåga att delta och påverka

Barn har rätt att bli hörda och vara delaktiga i frågor som påverkar deras liv. I förskoleundervisningen i Lovisa stöder vi barnets förmåga att delta och påverka. För att barnet ska förstå betydelsen av gemensamma regler får hen själv vara med och utforma förskolans regler och ta ansvar för gemensamma saker.

Verksamheten planeras, genomförs och utvärderas i samverkan mellan barnet, personalen inom förskoleundervisningen och vårdnadshavarna. Vi är öppna för idéer som kommer från barnet, vilket innebär att den vuxna behöver vara flexibel i sin planering. Verksamheten kan innehålla projekt som utgår från barnens intressen och önskemål, där barnen ges möjlighet att vara delaktiga. Projekten används som ett sätt att fördjupa lärandet och skapa sammanhang, men är inte alltid den enda arbetsformen. Den vuxna har det övergripande ansvaret för att leda, skapa struktur och säkerställa att verksamheten är mångsidig och stimulerande.

3 Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen

I Lovisa bygger verksamhetskulturen på en trygg och jämlik vardag som stärker delaktigheten. Verksamheten planeras och utvecklas så att varje barn blir bemött som en individ och gruppledare. Barnets deltagande i planering, genomförande och utvärdering är en viktig del av verksamhetsättet. Samarbetet med vårdnadshavarna och det sektorsövergripande nätverket stöder barnets välbefinnande och säkerställer smidiga övergångar mellan småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och skolan.

3.1 Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen

Skolans rektor ansvarar för att verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen utvärderas och utvecklas enligt de mål som ställts upp. I beslut som gäller förskoleundervisningens strukturer och arrangemang beaktas pedagogiska mål, tydliga processer och lika möjligheter till lärande.

Förskolläraren leder den pedagogiska verksamheten i sin klass och ansvarar för att undervisningen planeras, genomförs och utvärderas enligt målen. Hen använder sig av mångsidiga lärmiljöer, flexibla strukturer och smågruppsverksamhet samt vid behov stöd från andra sakkunniga. Vardagsrutiner – förflyttningar, måltider, vilostunder och utevistelser – planeras så att de är pedagogiskt ändamålsenliga och stöder barnens välbefinnande.

Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen utvärderas regelbundet i samarbete med personalen, barnen, vårdnadshavarna och olika samarbetsparter. Utvärderingen sker kontinuerligt och systematiskt och syftar till att utveckla undervisningen, strukturerna och lärmiljöerna så att de tillgodoser barnens behov.

Centrala strukturer för utvärderingen i Lovisa:

- Planen för barnets lärande i förskoleundervisningen
- Klassspecifik pedagogisk planering och dokumentering
- Observation av verksamheten och barnen
- Teamansvar och förskollärarens pedagogiska ledarskap
- Strukturer för samarbete med vårdnadshavarna: samtal, enkäter och öppen respons
- Sektorsövergripande samarbete och utvärdering av stödåtgärder

Resultaten av utvärderingen används vid utvecklingen av undervisningen, arbetssätten, lärmiljöerna och samarbetsstrukturerna så att förskoleundervisningen är enhetlig och håller en hög kvalitet.

3.1.1 Principer för verksamheten i Lovisa

Gemensam förskoleundervisning för alla

Förskoleundervisningen är jämlik och tillgänglig för alla barn. Varje barn får agera som en unik individ och som medlem i gemenskapen. Barnen erbjuds lämpliga utmaningar och det stöd som barnen behöver för att utvecklas, lära sig och må bra säkerställs. Barnen handleds till att ta andra i beaktande och respektera olikhet.

Glädje av lärande och insikt

Barnen uppmuntras till att pröva, försöka och göra misstag. De uppmuntras att lära sig i sin egen takt och få upplevelser av att lyckas. Positiv respons och en uppmuntrande atmosfär främjar motivation och nyfikenhet.

Barnet som delaktig aktör i sitt eget liv

Barnens åsikter och idéer är en del av planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamheten. Barnen handleds till att ta ansvar i olika situationer i vardagen och till aktivt aktörskap. Delaktigheten stärker barnens tro på sin egen förmåga och deras välbefinnande.

Välbefinnande och en trygg vardag

Ledstjärnor i verksamheten är öppen växelverkan, ömsesidig respekt, omsorg och omtanke. I vardagen övar man på hälsosamma levnadsvanor och tryggt agerande i alla lärmiljöer. Barnen får lära sig att ta hänsyn till både sitt eget och omgivningens välbefinnande.

Verksamhetskulturen i Lovisa styr förskoleundervisningen mot en vardag som är barninriktad och deltagande och som sporrar till positiv utveckling. De pedagogiska lösningarna, utvecklandet av lärmiljöerna och samarbetet med vårdnadshavarna och olika aktörer skapar en helhet som stöder varje barns lärande och välbefinnande.

3.2 Disciplinära åtgärder och åtgärder för att trygga säkerheten inom förskoleundervisningen

I Lovisa baserar sig de disciplinära åtgärderna och åtgärderna för att trygga säkerheten på förebyggande verksamhet, tydliga tillvägagångssätt och säkerställande av en trygg lärmiljö. I verksamheten iakttas Lovisa stads elevhälsoplan där förebyggande av mobbning, våld och trakasserier samt verksamhetsmodellerna för att lösa olika situationer beskrivs.

Inom förskoleundervisningen övar man också upp färdigheter som främjar en trygg gemenskap där man respekterar varandra. Centrala verksamhetsinnehåll:

- likabehandling och jämlikhet
- förebyggande av mobbning, diskriminering, våld och trakasserier
- kompisfärdigheter, sociala färdigheter och emotionella färdigheter
- kroppsfostran och respekt för integritet
- arbetsfärdigheter och arbetsro
- säkerhetsfärdigheter
- ansvar för lärmiljön.

Verksamhetssätten och reglerna behandlas tillsammans med barnen och vårdnadshavarna. Det klargörs för barnet hur man förväntar sig att hen uppträder i olika

situationer, och barnet har rätt att få konsekvent handledning och tid för att öva på sina färdigheter.

Pedagogisk handledning och medreglering

Om ett barn stör undervisningen, bryter mot reglerna eller skadar egendom styrs situationen först genom lugnt samtal. Personalen stöder barnet med medreglering: uppmärksamheten riktas på nytt, arbetssättet eller -stället omformas och känslorna samt alternativa verksamhetssätt kläs i ord tillsammans.

Om arbete i grupp inte lyckas, förflyttar sig en vuxen tillsammans med barnet till ett annat rum för att barnet ska få lugna ner sig. Barnet lämnas inte ensamt. Att barnet avlägsnas från rummet är inte en bestraffning, utan ett sätt att återställa arbetsron och ge barnet möjlighet att samla sig. Efter att barnet lugnat ner sig, diskuterar man kort vad som hände och vilka andra lösningar hade funnits att tillgå. Barnet ges konkreta verktyg för att hantera liknande situationer.

Vid behov ombeds barnet att med stöd av en vuxen att ställa i ordning efter sig. Vårdnadshavarna underrättas om betydande situationer och hur de hanterats. Vid upprepade situationer bedöms behovet av elevhälsotjänster. Eventuella skador behandlas i enlighet med skadeståndslagen och utbildningsförvaltningens anvisningar.

Åtgärder för att trygga säkerheten

Personalen har rätt att granska de saker som barnet har med sig om det finns grundad anledning att misstänka att de äventyrar säkerheten. Farliga föremål omhändertas och överlämnas till vårdnadshavaren eller vid behov till polisen. Barnet underrättas om orsaken till och syftet med åtgärden.

Principer för fysisk begränsning

I Lovisa följs Utbildningsstyrelsens riktlinjer för fysisk begränsning av ett barn inom förskoleundervisningen. Förebyggande är den primära metoden: planering av verksamheten, miljön och grupperna samt styrning av interaktionen förebygger uppkomsten av utmanande situationer. Fysisk begränsning vidtas endast i sista hand och kortvarigt, om barnet utgör en omedelbar fara för sig själv eller om barnets agerande utgör ett allvarligt och omedelbart hot mot övriga barn i klassen eller personalen. Om situationen görs en skriftlig anmälan (WPro Arbetarskyddsrapport), som behandlas med personalen samt barnet och vårdnadshavarna. Rektorn underrättas om situationen för uppföljningsändamål.

3.3 Lärmiljöer i förskoleundervisningen

De barn som deltar i förskoleundervisningen har rätt till en trygg och tillgänglig lärmiljö som stöder lärande. I Lovisa avser lärmiljöerna lokaler, platser, redskap, gemenskaper och verksamhetspraxis som stöder barnets utveckling, lärande och interaktion. Lärmiljöerna bildar pedagogiskt mångsidiga och flexibla helheter, som möjliggör lek, kreativa lösningar, rörlighet, utforskning och mångsidig analys av företeelser utgående från barnens behov och intressen.

Utgångspunkten för planeringen av lärmiljöerna är barnets naturliga lust att röra på sig, utforska och pröva på saker. Lärmiljöerna omformas, anpassas och utvidgas efter barnens individuella behov. Detta yttrar sig till exempel som flexibla undervisningsarrangemang, smågruppsverksamhet, samarbetsinriktade arbetsmetoder och mångsidig användning av olika lokaler och material. Målet är att miljön ska vara tydlig, lättillgänglig, trivsamt och sund och locka till aktivitet. En väsentlig förutsättning för att lärmiljön ska vara trygg är en tillräcklig och yrkesskicklig personal.

Ett genuint bemötande av barnen och att identifiera deras styrkor och stöda deras emotionella färdigheter är en del av Lovisa stads positiva och barnorienterade pedagogik. En konstruktiv interaktion där den andra värdesätts förstärker barnets positiva uppfattning om sig själv som lärande individ och stöder hens helhetsmässiga välbefinnande.

Vid planeringen av lärmiljöerna i förskoleundervisningen i Lovisa beaktas principerna för en hållbar livsstil. Naturvärden, kulturell diversitet, gemenskap och barnens unikheter syns i den dagliga verksamheten. Lovisas miljö – havet, skogarna, landsbygden och kulturhistoriska objekt – erbjuder mångsidiga möjligheter till natur- och utflyktspedagogik.

3.3.1 Utvärdering och utveckling av lärmiljön

I Lovisa är utvärderingen och utvecklingen av lärmiljöerna en fortgående process, ett systematiskt arbete som utgår från barnens behov och välbefinnande. Barnen och personalen deltar i planeringen och utvärderingen av miljöerna, och lärarna ser regelbundet över sina pedagogiska lösningar och uppdaterar sina verksamhetsätt utgående från barnens och gruppens behov. Utvärderingen baserar sig på observationer av vardagen, gemensamma samtal, respons från vårdnadshavare och personalens självvärdering.

Vid utvärderingen betonas miljöernas flexibilitet, säkerhet och pedagogiska ändamålsenlighet. Också samarbetspraxisen och hur väl samarbetet fungerar granskas som en del av helheten. Samarbetet med vårdnadshavarna och samarbetsparter – såsom välfärdsområdet – utvärderas med tanke på informationsgång, hur tydliga de gemensamma målen är och hur stödåtgärderna genomförts. Resultaten av

utvärderingen används vid utvecklingen av lärmiljöerna och pedagogiken, så att de på ett heltäckande sätt stöder förskoleundervisningens kvalitet och barnens välbefinnande och lärande.

3.4 Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna

Målet med samarbetet i Lovisa är att säkerställa att småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen bildar en logisk kontinuitet som stöder barnets utveckling och lärande. Att samarbetet är systematiskt och öppet och att det utvärderas regelbundet främjar förskoleundervisningens kvalitet, stärker barnens välbefinnande och stöder vårdnadshavarnas delaktighet. Bedrivandet av sektorsövergripande samarbete med olika intressegrupper – såsom småbarnspedagogiken, rådgivningen och välfärdsområdets social- och hälsotjänster – gör det möjligt att identifiera barnets behov av stöd och ställa upp personliga mål särskilt vid övergångsskedena.

3.4.1 Samarbete inom personalen i förskoleundervisningen

Det är nödvändigt att personalen i förskoleundervisningen samarbetar för att säkerställa undervisningens kvalitet och arbetsgemenskapens välbefinnande. En öppen interaktion mellan de vuxna och gemensamt aktörskap ger barnen en modell för konstruktivt samarbete. Inom förskoleundervisningen används mångsidiga samarbetsformer inom personalen och smågruppsarrangemang för att kunna rikta resurserna flexibelt efter barnens behov.

3.4.2 Samarbete med olika aktörer

I Lovisa samarbetar förskoleundervisningen aktivt med flera aktörer i närmiljön. Med hjälp av samarbetet berikas lärmiljöerna och barnens upplevelser utvidgas.

Viktiga samarbetsparter är bland annat:

- småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen (kompletterande småbarnspedagogik, informationsöverföring)
- välfärdsområdets social- och hälsotjänster (terapi för barn, annan rehabilitering)
- biblioteket, kultur- och fritidsväsendet (Kulturstigen, förskolejippo)
- församlingen (besök)
- olika organisationer och kulturaktörer (besök).

Samarbetsformerna nedtecknas i mer detalj i läsårsplanen.

3.4.3 Samarbete med vårdnadshavarna

Vårdnadshavarna är de primära fostrarna av sitt barn, och förskoleundervisningen ska stöda dem i detta arbete. Samarbetet bygger på en öppen, respektfull och tillförlitlig interaktion i och med vilken barnet känner sig tryggt. Samarbetet med vårdnadshavarna är mångsidigt och fortgående.

Samarbetsformer som används i Lovisa:

- dagliga samtalsstunder
- föräldramöten
- kommunikation via Wilma
- mål- och utvärderingssamtal
- enkäter
- öppet hus och dagar då vårdnadshavarna får bekanta sig med förskolan
- fester, temakvällar, utflykter och gemensamma evenemang.

För varje barn utarbetas under hösten i samarbete med vårdnadshavarna en individuell plan för förskoleundervisning, i vilken målen för barnets utveckling och lärande nedtecknas. På våren erbjuds möjlighet till utvärderingssamtal, där man granskar hur målen uppnåtts och det gångna förskoleåret som en helhet.

3.4.5 Samarbetspraxis vid övergångar

A) Övergång från småbarnspedagogik till förskoleundervisning:

- Barnen bekantar sig med förskoleundervisningslokalerna och personalen genom besök, gemensamma evenemang och aktivitetsstunder.
- För vårdnadshavarna ordnas ett föräldramöte eller något annat möte där praxisen, lokalerna och personalen i förskolan presenteras.
- Vid övergångsskedet hålls ett överföringsmöte där man säkerställer att all nödvändig information med tanke på undervisning, stöd och elevhälsotjänster överförs.

B) Övergång från förskoleundervisning till skola:

- Barnen bekantar sig med skolans lokaler och personalen genom besök, gemensamma lektioner och evenemang.
- Vårdnadshavarna informeras om praxisen för skolstarten.

- Vid övergångsskedet hålls ett överföringsmöte där man säkerställer att all nödvändig information med tanke på undervisning, stöd och elevhälsotjänster överförs.

4 Principer för förskoleundervisningen

I Lovisa bygger förskoleundervisningen på målinriktad, barnorienterad och pedagogiskt planerad verksamhet. Undervisningen, arbetssätten och lärmiljöerna bildar en helhet som stöder barnens välbefinnande, lärande och delaktighet. Verksamheten utvecklas genom utvärdering och respons, och lärområdena byggs upp på ett flexibelt sätt utgående från barnens intressen, behov och vardagssituationer.

4.1 Mångsidiga arbetssätt

I Lovisa baserar sig lärandet på barnens aktiva verksamhet och upplevelsebaserade arbete. Barn lär sig bäst genom att göra, utforska och pröva samt genom att använda sin fantasi och olika sätt att uttrycka sig. Valet av arbetssätt styrs av målen för förskoleundervisningen samt av barnens individuella behov, styrkor och intressen. Aktivitetsbaserade, kreativa och deltagande metoder samt digitala redskap erbjuder barnen naturliga sätt att lära sig och uttrycka sig.

Vid planeringen av arbetssätten i Lovisa används också kommunala och riksomfattande pedagogiska strukturer, såsom Se det goda-principerna för positiv pedagogik, Kultururstigen, Lässtigen, Skolan i rörelse, Digistigen och åtgärdsmodellerna inom KiVa Skola. Med hjälp av dessa främjas välbefinnande, delaktighet, språklig och kulturell kompetens, en fysiskt aktiv livsstil och trygg interaktion.

Personalen handleder barnen till att pröva på olika arbetssätt i smågrupper, situationer där hela gruppen är med och självständigt. Syftet är att sporra barnen till att ställa frågor, göra iakttagelser, förundras och lösa problem tillsammans. En positiv, uppmuntrande atmosfär och upplevelser av att lyckas stärker barnens självkänsla och motivation att lära sig.

Utvecklandet av arbetssätten baserar sig på personalens kontinuerliga självvärdering samt på respons från barnen och vårdnadshavarna. Utvärdering utförs genom observationer av vardagen, diskussioner, mål- och utvärderingssamtal samt enkäter. Med hjälp av responsen granskas hur väl de använda metoderna stöder barnens lärande, välbefinnande och delaktighet. På basis av den omformas verksamheten, lärmiljöerna och metoderna så att förskoleundervisningen så väl som möjligt tillgodoser

barngruppens behov och stöder förskoleundervisningens kvalitet på ett heltäckande sätt.

4.2 Utvärdering som stöd för undervisningen och lärandet

Överföring av information som anknyter till utvärderingen

När barnet övergår till skola eller byter förskoleundervisningsställe överförs den information som gäller utvärderingen på ett planmässigt och säkert sätt. Vid informationsöverföringen på våren används barnets plan för förskoleundervisning, i vilken samlats uppföljnings- och utvärderingsinformation om barnets lärande, styrkor och stödbehov. Informationen överförs till den blivande klassläraren eller till den nya förskoleundervisningsenheten. Syftet med informationsöverföringen är att säkerställa en kontinuerlig, smidig och trygg skolstig samt säkerställa att stödet och de pedagogiska lösningarna fortsätter utan avbrott.

Användning av utvärderingsinformation för att utveckla verksamheten

Utvärderingen inom förskoleundervisningen är kontinuerlig och med hjälp av den planeras, utvecklas och upprätthålls kvaliteten på undervisningen. Personalen utför regelbundet självvärdering såväl inom pedagogiken i vardagen som vid slutet av projekt och teman. Respons från barn och vårdnadshavare samlas via diskussioner, utvärderingssamtal och enkäter och används för att utveckla verksamhetssätten, lärmiljöerna och de pedagogiska lösningarna inom förskoleundervisningen. Med hjälp av responsen granskas hur väl verksamheten främjar barnens välbefinnande, lärande och delaktighet, och nödvändiga förändringar görs för att stärka förskoleundervisningens kvalitet.

Intyg över deltagande i förskoleundervisning

När läsåret avslutas ges barnen ett intyg över deltagande i förskoleundervisningen. Intyget utgör en komprimerad sammanställning av förskoleundervisningsårets innehåll och barnets deltagande. Intyget skrivs ut av rektorn och undertecknas av barnets förskollärare. Intyget utgör en officiell anteckning om deltagande i förskoleundervisning när barnet går vidare till skolan.

4.3 Gemensamma mål för undervisningen och lärområden

Undervisningen i förskolan ska vara helhetskapande och bestå av lärområden av olika omfattning som genomförs på olika sätt, och gemensamma mål ska ställas upp för undervisningen. Lärområdenas längd och genomförandesätt varierar enligt valt tema, situationen och framstegen i barnens lärande.

I Lovisa genomförs lärområden bland annat via följande praxis och helheter:

Språkens rika värld

- Språkstigen, Läsande oktober
- biblioteksbesök och anlitanade av bibliotekets tjänster
- kulturen och språken i en tvåspråkig kommun
- Kulturstigen
- språkmedveten lärmiljö
- Spel-Ett och andra ändamålsenliga digitala applikationer

Mina många uttrycksformer

- Kulturstigen
- barnens egna föreställningar och alster
- besök på konserter och teaterföreställningar samt egen produktion av föreställningar

Jag och vår gemenskap

- högtider och festtraditioner i en tvåspråkig kommun
- att bekanta sig med Lovisa stads kulturarv
- att fira barnkonventionsdagen
- Hemmets och skolans dag
- olika besök och samarbete med olika aktörer
- Se det goda samt positiv pedagogik
- församlingsbesök och att bekanta sig med de olika åskådningarna i barngruppen på ett sätt som är lämpligt för barnen

Jag utforskar min omgivning

- att använda närmiljön som en miljö för utforskning och lek
- LukiMat-kartläggning som stöd för inlärningsfärdigheterna
- Digistigen
- verksamhetsmodellerna inom Skolan i rörelse

Jag växer, rör på mig och utvecklas

- Skolan i rörelse
- förskolejippo
- besök till simhall
- regelbunden och mångsidig fysisk aktivitet i olika närmiljöer under alla årstider
- trafikfostringsdagar och att öva på att röra sig på ett säkert sätt i trafiken

4.4 Preciserande frågor relaterade till språk och kultur

De gemensamma målen för förskoleundervisningen styr verksamheten, men varje enskilda barns språkliga och kulturella bakgrund beaktas i planeringen och genomförandet i vardagen. Syftet med förskoleundervisningen är att stärka barnets språkliga och kulturella identitet och öka förståelsen och respekten för olika språk och kulturer. I Lovisa uppmärksammas den språkliga rikedom – finska och svenska språket – genom att stöda skolspråket mer än vanligt.

Utvecklingen av färdigheterna i svenska hos flerspråkiga barn och barn med ett främmande språk som modersmål stöds systematiskt både i ledda situationer och som en del av dagens naturliga interaktionssituationer. Vid behov ordnas undervisning i svenska som andraspråk i smågrupper eller individuellt, med metoder som är lämpliga för barnets nivå. Undervisningen är barninriktad, aktivitetsbaserad och lekbetonad samt inriktad på användning av ett tydligt och förståeligt språk i alla situationer.

Kulturell mångfald ses som en tillgång i Lovisa. Personalen identifierar barnens rätt till sitt eget språk, sin egen kultur, åskådning och identitet och arbetar så att olika tänkesätt och förfaringssätt blir synliga och kan diskuteras på ett respektfullt sätt. Samarbetet mellan hem och förskola är ett viktigt led i uppbyggnaden av språkfärdigheter och identitet. Barnets språkliga utgångspunkter beaktas då hen går över från småbarnspedagogiken till förskoleundervisning och vidare till skolan.

5 Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

I Lovisa baserar sig stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning på tidig identifiering, flexibla pedagogiska lösningar och systematiskt samarbete. Syftet med stödet är att trygga lika möjligheter för varje barn att delta i förskoleundervisning och framskrida enligt egna förutsättningar i en trygg och uppmuntrande lärmiljö. Stöd ges i rätt tid, och det är systematiskt och motsvarar barnets behov under hela förskoleåret och säkerställer smidiga övergångar i övergångsskedena.

5.1 Lokala tillvägagångssätt och ansvar för genomförande av stöd

I Lovisa är det förskollärarna som tillsammans med övrig personal ansvarar för det praktiska genomförandet av stödet. Förskolläraren bär ansvaret för att planera, genomföra och utvärdera stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning.

Stödet ges i barnets egen förskole- och nybörjarundervisningsgrupp genom flexibla arrangemang.

Skolans speciallärare ansvarar för specialundervisningen i förskolan. Till speciallärarens uppgifter hör att göra kartläggningar, att planera stödet för barnen tillsammans med förskolläraren och att i den mån det är möjligt delta i stödrelaterade möten.

Rektorn ansvarar för att stödåtgärderna, fördelningen av stödresurserna, de strukturella lösningarna samt ansvar och arrangemang skrivs in på ett ändamålsenligt sätt i läsårsplanen för förskoleundervisningen, och för att stödåtgärderna genomförs enligt planen. Genomförandet av planen följs upp under läsåret och utvärderas i slutet av utgången av läsåret.

Om barnet utöver förskoleundervisningen deltar i kompletterande småbarnspedagogik samarbetar personalen inom förskoleundervisningen och småbarnspedagogiken i frågor som gäller stödet för barnets lärande och deltagande i förskoleundervisning.

För ett barn som fått ett beslut om tidigarelagd läroplikt börjar läroplikten det år då barnet fyller sex år och barnet har rätt till förskoleundervisning det år då barnet fyller fem år. I detta fall kan förskoleundervisningen pågå i två år när barnet är fem och sex år. Barnet ska delta i förskoleundervisning, som hör till läroplikten. Vårdnadshavaren bestämmer om barnet deltar i förskoleundervisning som 5-åring. Barnets vårdnadshavare ska i god tid få information om den tidigarelagda läroplikten.

5.2 Läsaårsplanen som redskap för genomförandet av stöd

Rektorn ansvarar för utarbetandet av en läsaårsplan för förskoleundervisningen. Förskollärarna ansvarar för att föra in planen i Wilma, och detta ska vara gjort senast vid utgången av september. Läsaårsplanen för föregående läsaår utvärderas i maj och markeras slutförd i augusti.

I läsaårsplanen planeras och antecknas på förhand de gruppsspecifika stödformerna och den tillgängliga resursen:

- Allmän stödundervisning som ges av läraren (flexibla smågrupper, verksamhetens innehåll och mål)
- Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av läraren (flexibla smågrupper, verksamhetens innehåll och mål)
- Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning (innehåll och mål för verksamhetsmodellerna för samundervisning och kompanjonundervisning)
- Förfaringssätt för konsultering av speciallärare

Gruppens förskollärare och speciallärare ansvarar tillsammans med rektorn för den kontinuerliga utvärderingen av stödresursens tillräcklighet och fördelning under läsaåret.

5.3 Övergångar och informationsöverföring

Vid övergångsskedena mellan småbarnspedagogik och förskoleundervisning samt förskoleundervisning och nybörjarundervisning betonas säkerställandet av barnets lärande och välbefinnande samt stödets kontinuitet. I Lovisa stöds övergångarna genom systematisk och samarbetsbaserad överföring av information där både gruppenspektivet och perspektivet för varje enskilda barn beaktas. Syftet är att säkerställa en smidig kontinuitet för varje barns skolstig och tillräcklig information om barnets behov av stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen.

5.3.1 Övergången från småbarnspedagogik till förskolan

Då barnet flyttar över från småbarnspedagogiken till förskolan ska förskolläraren få barnets plan för småbarnspedagogik via rektorn före utgången av maj.

Gruppsspecifik informationsöverföring:

- Från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen i mars
 - sammankallare: specialläraren inom småbarnspedagogik
 - deltagare: den mottagande skolans rektor, förskollärarna, läraren för småbarnspedagogik och i den mån det är möjligt de speciallärare som ansvarar för förskoleundervisningen

Barnspecifik informationsöverföring (barn som får intensifierat och särskilt stöd inom småbarnspedagogiken):

- Från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen i mars
 - sammankallare: specialläraren inom småbarnspedagogik
 - deltagare: vårdnadshavaren(-havarna), läraren inom småbarnspedagogik, förskolläraren, specialläraren som ansvarar för förskoleundervisningen, i den mån det är möjligt förskoleundervisningens skolgångshandledare och vid behov andra sakkunniga

5.3.2 Övergången från förskoleundervisning till nybörjarundervisning

I Lovisa är övergången från förskolan till skolan en systematisk och enhetlig process vars syfte är att trygga en smidig, säker, enhetlig och kontinuerlig skolstig för barnet. I övergångsskedet är det viktigt att barnets lärande och välbefinnande samt stödets kontinuitet säkerställs.

Övergången från förskolan till skolan stöds genom grupp- och barnspecifika överföringsmöten i april–maj. Dessa sammankallas av förskolläraren. Vid de gruppsspecifika överföringsmötena granskas förskolegruppens verksamhet, lärmiljöer och allmänna pedagogiska riktlinjer. Barnspecifika överföringsmöten ordnas gällande

barn som haft elevspecifikt stöd. Vid dessa möten behandlas information om barnets lärande, styrkor, behov av stöd och fungerande stödformer.

I överföringsmötena deltar förskolläraren, den blivande klassläraren, rektorn och vid behov specialläraren för förskolan och nybörjarundervisningen samt andra sakkunniga. Vårdnadshavarna ges möjlighet att delta i de barnspecifika överföringsmötena. Barnets perspektiv beaktas enligt åldersnivå som en del av överföringsprocessen.

Informationen överförs konfidentiellt och med iakttagande av dataskyddsbestämmelserna. Genom tydliga riktlinjer för överföringskedet säkerställs att man inom nybörjarundervisningen kan fortsätta planeringen av barnets lärande och stöd utgående från det arbete som utförts inom förskoleundervisningen.

5.3.3 Samordnandet av stöd mellan förskolan och den kompletterande småbarnspedagogiken

I Lovisa administreras den kompletterande småbarnspedagogiken av småbarnspedagogikens ansvarsområde. Verksamheten sker antingen i skolans eller daghemmets lokaler.

För alla barn i förskoleåldern upprättas en plan för genomförande av barnspecifikt stöd inom förskoleundervisningen och en plan för småbarnspedagogik då det gäller kompletterande småbarnspedagogik. När det gäller stödet inom kompletterande småbarnspedagogiken antecknas planen, genomförandet och utvärderingen av stödet i barnets plan för småbarnspedagogik.

5.4 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande är en väsentlig del av förskolans vardag och verksamhetskultur. Syftet med arrangemangen är att stöda barnets lärande, delaktighet och välbefinnande och tillgodose gruppens och det enskilda barnets behov på ett flexibelt och planmässigt sätt.

5.4.1 Pedagogiska arrangemang i gruppen

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande planeras och genomförs så att de tillgodoser hela förskolegruppens behov. Vid bildandet av undervisningsgrupper tar man hänsyn till barngruppens behov och styrkor så att det är möjligt för läraren att tillgodose dem på ett pedagogiskt ändamålsenligt sätt.

I Lovisa ansvarar rektorerna för att organisera de personalresurser som behövs. Behovet av gruppsspecifik och personlig assisterande personal bedöms i skolans grupp för gruppsspecifikt stöd (GES-grupp), som består av rektorn, specialläraren, förskolläraren och andra lärare som undervisar gruppen. Gruppen samlas regelbundet under läsåret.

Det är i första hand förskolläraren som ansvarar för de pedagogiska arrangemangen i samarbete med det övriga teamet. Arrangemang kan till exempel innebära visuellt dagsschema, smågruppsverksamhet och olika gruppsspecifika hjälpmedel och lokallösningar, såsom skärmar, redskap som stöder koncentrationen, hörselskydd, sittdynor, belysning och ljudvärld som stöder lärandet.

I förskoleundervisningen tar man hänsyn till pedagogisk lydhörhet och tillgänglighet vid i all interaktion och kommunikation. Tillgänglighet främjas vid behov med alternativa kommunikationsmetoder som stöder tal, såsom bilder och stödtecken. Verksamheten differentieras enligt barnets behov av stöd, och i differentieringen beaktas också de barn som kommit längre i sitt lärande genom att erbjuda dem mer utmanande uppgifter och innehåll.

5.4.2 Språkmedveten undervisning som en del av stödarrangemangen

Språkmedveten undervisning genomförs som en del av all daglig verksamhet. Språkmedveten undervisning innebär att man är medveten om att språket är kontinuerligt närvarande och att språket spelar en viktig roll i barnens utveckling och lärande, interaktion och samarbete samt i uppbyggnaden av identiteten och gemenskapen.

I förskolan synliggörs flerspråkighet bl.a genom att olika språk och kulturer iaktas tillsammans med barnen. Läraren och den övriga personalen använder språk på ett medvetet och tydligt sätt, vilket stöder barnens språkutveckling i olika situationer.

Barnen uppmuntras och sporras till att använda språk på ett mångsidigt sätt i vardagen. I verksamheten

- ges barnen tid och möjlighet att använda språket i varierande språkliga sammanhang
- läser man olika slags texter och diskuterar dem tillsammans
- undersöker man talat och skrivet språk, ord, stavelser och språkljud
- inspirerar man barnen till att identifiera och producera bokstäver, ord och texter på olika sätt
- uppmuntrar man barnen till lekfullt skrivande och till att producera och uttrycka egna texter utgående från det de har hört och läst.

5.4.3 Strukturella arrangemang och personalresurser

Det är huvudsakligen rektorn som ansvarar för de strukturella arrangemangen. Till dessa hör lärarnas samplaneringstid, fungerande utrymmen som beaktar tillgängligheten, bildande av förskoleundervisningsgrupper med beaktande av gruppens behov av stöd samt styrkor, dimensionering av personalen och bedömning av behovet av gruppsspecifik assisterande personal samt personalens fortbildning.

5.5 Gruppsspecifikt och barnspecifikt stöd

Övergången från gruppsspecifikt stöd till elevspecifikt stöd sker enligt barnets behov. I Stödformerna planeras, genomförs och utvärderas i samarbete med personalen, vårdnadshavarna och vid behov med det sektorsövergripande nätverket.

5.5.1 Gruppsspecifikt stöd

Rektorn ansvarar för uppföljning och utvärdering av genomförandet av gruppsspecifika stödåtgärder och stödets tillräcklighet. Planen skrivs in i läsårsplanen och genomförandet följs upp regelbundet. Förskolläraren planerar målen och genomförandesätten för stödundervisningen i läsårsplanen.

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning planeras i samarbete med rektorn och förskolläraren. Undervisningen kan genomföras i form av teamundervisning eller kompanjonundervisning samt i mindre grupper.

Förskolläraren ansvarar för identifiering av behovet av *allmän stödundervisning och stödundervisning i undervisningsspråket* samt för stödets planering och genomförande. Stödet riktas i första hand till lärområdena och läroplansmålen. En viktig åtgärd är att differentiera verksamheten enligt barnens behov. Vid differentieringen beaktas också barn som kommit längre i sitt lärande. Stödundervisning i undervisningsspråket ges för gruppen, inte barnspecifikt.

5.5.2 Barnspecifikt stöd

Barnspecifikt stöd ordnas när de gruppsspecifika stödformerna inte är tillräckliga med tanke på ett enskilt barns lärande och deltagande i förskoleundervisningen.

Barnspecifika stödåtgärder i förskoleundervisningen:

- regelbunden undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp eller i samband med annan undervisning (långvarig period på minst en termin)
- undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp på heltid

- tolkningstjänster
- biträdestjänster
- hjälpmedel.

Lärarna och den övriga personalen i förskolegruppen samarbetar när de barnspecifika stödåtgärderna planeras och förverkligas och åtgärderna kan kräva att en speciallärare konsulteras.

Bedömningen av behovet av barnspecifikt stöd inleds innan förskoleåret inleds om barnet i småbarnspedagogiken haft behov av regelbunden specialundervisning eller specialundervisning på heltid, en utsedd vuxen/personlig assistent eller behov av hjälpmedel eller tolkningstjänster. Om inga sådana stödformer använts tidigare omfattas barnet av grupp-specifikt stöd när förskoleundervisningen inleds. Bedömningen av behovet av barnspecifikt stöd antecknas i planen för genomförande av barnspecifikt stöd.

Om man under förskoleåret bedömer att de grupp-specifika stödformerna inte är tillräckliga för ett enskilt barn, sammankallar förskolläraren skolans grupp för elevspecifikt stöd (ES-grupp). Gruppen består av rektor, förskollärare och speciallärare. Vårdnadshavarna erbjuds möjlighet att delta i bedömningen av barnets behov av stöd, och barnets egna synpunkter utreds enligt åldersnivå. Vid behov deltar det sektorsövergripande nätverket i bedömningen.

Övergången till barnspecifikt stöd förutsätter ett förvaltningsbeslut som fattas av utbildningschefen. Beslutet fattas i Wilma och bereds av skolans rektor. Det barnspecifika stödet utvärderas minst en gång under läsåret. I utvärderingen deltar förskolläraren, specialläraren för förskoleundervisningen, barnets vårdnadshavare och vid behov sakkunniga inom elevhälsotjänster eller andra sakkunniga.

I Lovisa ges förskoleundervisning av en speciallärare på heltid i smågrupp i centrumskolorna. Undervisningen kan vid behov genomföras i samarbete med nybörjarundervisningen. Undervisningsarrangemangen kräver ett utlåtande med en rekommendation från elevhälsotjänsterna eller ett annat sakkunnigutlåtande. Smågruppsarrangemangen kräver att småbarnspedagogiken, närskolan och rektorn för den mottagande skolan samarbetar redan i ett tidigt skede.

5.6 Samarbete med vårdnadshavarna och barnet i stödets olika skeden

Samarbetet med vårdnadshavarna och barnet är en viktig del av genomförandet av stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning i Lovisa. I stödets olika skeden betonas öppen växelverkan, förtroende och en gemensam förståelse av barnets situation, styrkor och stödbehov.

Vårdnadshavarna deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av sitt barns stöd i stödets alla skeden. Med vårdnadshavarna förs regelbundna diskussioner om

barnets lärande, välbefinnande och deltagande i förskoleundervisning. Till vårdnadshavarna ges tillräckligt med information om målen med stödet och förfaringssätten. Vårdnadshavarnas synpunkter beaktas som en del av den pedagogiska bedömningen och beslutsfattandet.

Planen för barnspecifikt stöd utarbetas och uppdateras i samråd med vårdnadshavarna. I planen skrivs in barnets styrkor, stödbehov, överenskomna stödåtgärder samt ansvar och utvärderingspraxis. Planen fungerar som ett verktyg i förskolans vardag och främjar ett målmedvetet och systematiskt genomförande av stödet.

Barnets eget perspektiv beaktas i stödets alla skeden med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå. Barnet ges möjlighet att berätta om sina tankar, erfarenheter och känslor vad gäller förskoleundervisningen och stödet, till exempel via samtal, lek, teckning eller andra uttrycksätt som är naturliga för barnet.

Samarbetet utvärderas regelbundet som en del av genomförandet av stödet. Med hjälp av utvärderingen granskar man stödåtgärdernas effekter och gör behövliga förändringar i barnets stödhet i samråd med vårdnadshavarna och andra sakkunniga.

5.7 Sektorsövergripande samarbete och elevhälsa

Förskoleundervisningens sektorsövergripande samarbete och elevhälsotjänsterna är ett led i stödandet av barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Mer detaljerade riktlinjer och praxis för dessa beskrivs i Lovisa stads lokala elevhälsoplan (kapitel 6).

5.8 Särskilda situationer när det gäller stödet inom förskoleundervisningen

I förskoleundervisningen kan det förekomma situationer där stödandet av barnets lärande och deltagande i förskoleundervisningen kan kräva lösningar som avviker från de normala arrangemangen. I dessa situationer utgår verksamheten från barnets intressen, individuell prövning och samarbete med vårdnadshavarna och det sektorsövergripande nätverket.

Stödåtgärder vid särskilda situationer baserar sig på lagstiftning, grunderna för läroplanen och Lovisa stads riktlinjer.

5.8.1 Tidigarelagd läroplikt

I planeringen av tidigarelagd läroplikt samarbetar man intensivt med småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

Vid planeringen används sakkunnigutlåtanden och yrkesövergripande och sektorsövergripande samarbete. I Lovisa är det bildningsdirektören som fattar beslut om tidigarelagd läroplikt.

5.8.2 Sjukhusundervisning i förskolan

Utgångspunkten för anordnande av sjukhusundervisning och förskoleundervisning är barnets hälsotillstånd, pedagogiska behov och barnets bästa när det gäller vård och rehabilitering. Målet är att göra det möjligt för barnet att delta i förskoleundervisning på det sätt som hens situation kräver. Vikten av yrkesövergripande samarbete betonas när ett barn får sjukhusundervisning, och det är förskolläraren som bär ansvaret för att samordna samarbetet.

För ett barn som omfattas av sjukhusundervisning ordnas förskoleundervisningen i första hand på barnets egen plats för förskoleundervisning. I vissa situationer kan barnets deltagande i förskoleundervisning och sjukhusundervisning alternera. Förskolläraren antecknar praxisen för anordnande av förskoleundervisning i planen för genomförande av barnspecifikt stöd och ser till att alla samarbetsparter har tillräcklig information om barnets situation och stödbehov när barnet förflyttar sig mellan sjukhusundervisningen och förskoleundervisningen.

5.8.3 Konsultativ sjukhusundervisning

Med konsultativ sjukhusundervisningstjänst avses förhandlingar, sökande av lösningar och rådgivning mellan personalen i barnets förskolegrupp, i huvudsak förskolläraren, och experter vid en sjukvårdsenhet eller ett sjukhus. Målet med konsultativ sjukhusundervisning är att stöda barnets lärande och deltagande i förskoleundervisning.

I Lovisa är det förskolläraren som i samarbete med rektorn och specialläraren för förskoleundervisningen ansvarar för samarbetet i anknytning till konsultativ sjukhusundervisning från den dag då sjukhusundervisningen inleds. Vid behov sammankallar förskolläraren ett sektorsövergripande samarbetsmöte i samråd med vårdnadshavarna. Vid mötet bedöms behovet av barnspecifika stödåtgärder, såsom undervisning som ges av speciallärare, tolkningstjänster, biträdestjänster och hjälpmedel. Rektorn bereder ett förvaltningsbeslut i ärendet, och beslutet fattas av utbildningschefen.

Konsultativ sjukhusundervisning på finska och svenska kan beställas från Kalliomaan koulu och Valteri.

5.8.4 Avvikande ordnande av förskoleundervisning

Förskoleundervisningen för ett barn kan ordnas delvis på ett annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i lagen och förordningen om grundläggande utbildning om det är motiverat av skäl som har samband med barnets hälsotillstånd. Förskoleundervisningen ska vara förenlig med barnets bästa. Då det gäller avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning är det vårdnadshavarna som ska lämna in en ansökan om saken. Vårdnadshavarna tillställer rektorn sin ansökan via förskolläraren, och rektorn fattar ett beslut i ärendet. Till ansökan bifogas ett utlåtande från en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

5.8.5 Inledande av den grundläggande utbildningen ett år senare än föreskrivet

Barnets vårdnadshavare lämnar in en ansökan om att den grundläggande utbildningen ska inledas ett år senare än vad som föreskrivs genom att fylla i en ansökan om avvikande inledning av skolgången. Till den fritt formulerade ansökan bifogas en psykologisk och vid behov en medicinsk utredning. I Lovisa är det utbildningschefen som fattar beslut om att den grundläggande utbildningen för ett barn inleds ett år senare än vad som föreskrivs.

6. Lovisa stads elevhälsoplan

INLEDNING

I enlighet med lagen om elev- och studerandevård är utbildningsanordnaren skyldig att göra upp en elevvårdsplan. Lovisa stads elevvårdsplan går under namnet elevhälsoplan. Planen gäller såväl förskolan, den grundläggande och gymnasieutbildningen samt den förberedande undervisningen.

Med elevhälsa avses främjande och upprätthållande av elevens studieframgång, psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande samt understödande verksamheter inom skolgemenskapen. Elevhälsoarbetet styrs av att barnens och ungdomarnas bästa prioriteras och deras välbefinnande främjas.

Syftet med utbildningsanordnarens elevhälsoplan är att förenhetliga tillvägagångssätten i skolorna och gymnasierna.

Lovisa och Lapträsk har en gemensam sektorsövergripande styrgrupp för elevhälsa. Dess uppgift är att svara för allmän planering, utveckling, styrning och bedömning av elevhälsa. Elevhälsoplanen utarbetas i samarbete med skolornas och elevvårdstjänsternas personal samt elever och deras vårdnadshavare. Valfärdsområdet har enligt hälso- och sjukvårdslagen en skyldighet att samarbeta vid

beredningen av en utbildningsanordnarens elevhälsoplan. Denna elevhälsoplan bifogas till kommunens välfärdsplan för barn och unga enligt § 12 i barnskyddslagen.

I denna plan beskrivs utförandet av generellt inriktat och individuellt inriktad elevhälsa i Lovisa.

- En uppskattning av det totala behovet av elevhälsa och tillgängliga elevhälsotjänster
- Skolgemenskapens åtgärder för främjande av generellt inriktad elevhälsa
- Åtgärder för organisering av nödvändiga stödåtgärder gällande individuellt inriktad elevhälsa
- Organisering av samarbete mellan barn, elever och studerande samt deras familjer, skolans personal och övriga sektorer som stöder barns, elevers och studerandes välbefinnande.
- I elevhälsoplanen finns bifogat
 - o plan för hur eleverna ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier
 - o krisplan

Elevhälsoplanen innehåller elevhälsoarbetets mål och centrala principer samt åtgärder för genomförande och övervakning av elevhälsan samt en beskrivning på hur nödvändiga uppgifter för ordnande av elevhälsan samlas in.

I Lovisa stads elevhälsoplan beskrivs

- hur man hänvisar eleven till skolhälsovårds-, skolkurators- och skolpsykologtjänster
- hur man sammankallar en sektorsövergripande expertgrupp för att stödja en enskild elev, skaffar samtycke och deltar i arbetet
- hur man utarbetar och förvarar elevhälsojournaler och utser en ansvarsperson för utbildningsanordnarens elevhälsoregister
- hur man ordnar den nödvändiga elevhälsan i samband med en disciplinär åtgärd eller då eleven förvägras deltagande i undervisningen
- verksamhetspraxis för lärarens bedömning av elevens helhetssituation inför de omfattande hälsoundersökningarna i årskurserna 1, 5 och 8
- förfaringssätt till meddelande av elevens specialdiet eller medicinering under skoldagen.

Elevhälsans helhet

Elevhälsan stöder barns och ungas lärande och välbefinnande i skolans vardag samt främjar samarbetet mellan hemmet och skolan. Med individuellt inriktade

elevhälsotjänster avses de kurators-, psykolog- och hälsovårdstjänster som erbjuds i samtliga skolor i Lovisa. Den generellt inriktade elevhälsan är förebyggande och yrkesövergripande och stöder hela gemenskapen.

6.1 UPPSKATTNING AV DET TOTALA BEHOVET AV ELEVHÄLSA OCH TILLGÄNGLIGA ELEVHÄLSOTJÄNSTER

En uppskattning av det totala behovet av elevhälsa och tillgängliga skolhälsovårds- samt kurators- och psykologtjänster sammanställs för varje skola. Behoven meddelas årligen till välfärdsområdet. Genom uppskattningarna säkerställs att elevhälsotjänsterna är tillräckliga med beaktande av elevernas och skolgemenskapens behov, förverkligande av hälsoundersökningar och personaldimensionering samt organisering av tjänsterna inom utsatt tid.

I uppskattningen av det totala behovet av elevhälsa ingår resurser som behövs i individuellt och generellt inriktat elevhälsoarbete och i elevhälsosamarbetet. I uppskattningen av det totala behovet beaktas till exempel antalet skolenheter och elevantalet i skolorna samt varje skolas särdrag. I uppskattningen beaktas även antalet elever med elevspecifikt stöd och elever med invandrarbakgrund. I uppskattningen används mångsidigt lokala uppföljningsuppgifter om barns och ungas hälsa, välbefinnande och levnadsförhållanden. Uppgifter samlas också in av eleverna och vårdnadshavarna, undervisningspersonalen och elevhälsopersonalen. Uppskattningen av det totala behovet av elevhälsa anges som årsverken.

I Lovisa sammanställs uppskattningen av det totala behovet av elevhälsa inkommande läsår och de elevhälsotjänster som finns tillgängliga i en tabell som bifogas till elevhälsoplanen. Östra Nylands välfärdsområde tillhandahåller elevhälsotjänsterna och meddelar utbildningsanordnaren de tillgängliga resurserna som årsverken. Dessutom samlas enhetsspecifika uppgifter om alla skolor i tabellen. Elevhälsans kalkylerade resurs påverkas av enhetens storlek, av antalet S2-elever samt antalet elever med elevspecifikt stöd och av andra skolspecifika observationer. Kartläggningen av behovet för inkommande läsår påbörjas redan i början av kalenderåret.

Personaldimensioneringen inom psykolog- och kuratorstjänster enligt § 9 a i lagen om elev- och studerandevård (16.12.2021/1146) är högst 670 studerande per kurator och högst 780 studerande per psykolog. I skolhälsovården är det rekommenderade elevantalet per hälsovårdare 460 och per läkare 2 100. (Rekommendationer för personaldimensionering vid barnrådgivningen och skolhälsovården 2023, Institutet för hälsa och välfärd).

6.2 SKOLGEMENSKAPENS ÅTGÄRDER FÖR FRÄMJANDE AV GENERELLT INRIKTAD ELEVHÄLSA

Generellt inriktad elevhälsa är en viktig del av förskoleundervisningens, den grundläggande utbildningens, den förberedande undervisningens och gymnasieutbildningens verksamhetskultur. Främjande av elevers och studerandes hälsa och välbefinnande ingår enligt 6 § i lagen om elev- och studerandevård i helheten av generellt inriktat arbete. Med detta avses verksamhet för att övervaka och utveckla det generella och det individuella välbefinnandet samt uppkomsten av en sund, trygg och tillgänglig inlärningsmiljö, främja den psykiska hälsan och lärandet samt förebygga marginalisering. Skolornas personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet inom skolgemenskapen.

I Lovisa stads elevhälsoplan beskrivs principerna för organiseringen av generellt inriktad elevhälsa per utbildningsform.

6.2.1 Generellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs

- verksamhetssätten för generellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen
- ledningen och sammansättningen av och verksamhetssätten för de enhetsspecifika elevhälsogrupperna inom förskoleundervisningen.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande elevhälsa med generell inriktning som stöder hela förskoleundervisningsgemenskapen. Med generellt inriktad elevhälsa avses en sådan verksamhetskultur inom förskoleundervisningsenheten som främjar förskolebarns lärande, hälsa och välbefinnande, sociala ansvarighet, interaktion och delaktighet. Den generellt inriktade elevhälsan är planmässigt och målinriktat arbete som utförs i förskoleundervisningens vardag

6.2.1.1 Verksamhets- och tillvägagångssätt för förskoleundervisningens skolspecifika elevhälsogrupp

För planeringen, utvecklingen, genomförandet och bedömningen av generellt inriktat arbete svarar skolans generellt inriktade elevhälsogrupp, som leds av skolans rektor eller biträdande rektor. Till gruppen hör utöver ordföranden till exempel specialläraren, skolpsykologen, skolkuratoren, skolhälsovårdaren samt övrig personal vid behov. Till gruppen kallas regelbundet också representanter för vårdnadshavare och förskolebarn. Planeringen innebär koordinering av elevhälsan som helhet i enheten och

riktlinjer för den individuellt inriktade elevhälsans verksamhetsätt. Planeringen och genomförandet av den generellt inriktade elevhälsan är gruppens viktigaste uppgift, vilket innebär att säkerställa tryggheten, sundheten och välbefinnandet i förskolan.

Den generellt inriktade elevhälsogruppen har bl.a. följande uppgifter:

- Skapande av strukturer och verksamhetsätt för generellt inriktat och förebyggande arbete
- Användning av grupp- och enhetsspecifik välfärdsinformation i planeringen och definierandet av den generellt inriktade elevhälsans åtgärder
- Beredning och uppdatering av skriftliga planer
- Meddelande om verksamhetssätten och planerna
- Främjande av förskolebarnens och vårdnadshavarnas delaktighet
- Främjande av interaktion och socialt välbefinnande
- Förfaringssätt för stärkandet av känslö- och interaktionsfärdigheter
- Stödjande av arbetsro
- Förebyggande av mobbning, trakasserier och våld och överenskommande om verksamhetsätt för att ingripa i dem
- Övervakning och bedömning av tillståndet för trygghet och välbefinnande i förskolegemenskapen och i grupperna samt effektiviteten av den generellt inriktade elevhälsan

Den generellt inriktade elevhälsogruppens arbete är generellt inriktat och förebyggande. Arbetet kan vara inriktat på en enskild grupp eller hela skolegemenskapen. Ärenden behandlas på en allmän och generell nivå, och gruppen behandlar aldrig ett ärende som gäller ett enskilt barn. Generellt inriktade åtgärder kan riktas mot alla medlemmar i gemenskapen eller koncentreras till exempel på en grupp där man har observerat mobbning eller problem med arbetsro.

Den generellt inriktade elevhälsogruppen sammanträder regelbundet enligt en på förhand överenskommen tidtabell. Gruppen planerar, utvärderar och utvecklar sin verksamhet årligen. Ärenden som behandlas i gruppen dokumenteras i skolan.

6.2.1.2 Samarbete och rutiner för granskningen av sundheten och trygghet i förskolemiljön samt välbefinnandet bland barnen

Borgå miljöhälsovård gör i enlighet med sin tillsynsplan en granskning i skolorna vart tredje år. Den sektorsövergripande granskningen för förskolan görs i samband med den sektorsövergripande inspektionen i skolan.

I samband med granskningen görs observationer och man bedömer lokalernas skick. Genom granskningen bedöms bl.a. inneluftens kvalitet och ventilationens tillräcklighet, buller som verksamheten orsakar, lokalernas lämplighet till användningsändamålet samt lokalernas tillräcklighet i relation till barnantalet. Slutrapporten skickas till

deltagarna och elevhälsans styrgrupp. De brister som observerats i inspektionen måste åtgärdas inom utsatt tid. Rektorn kontaktar vid behov fastighetsägaren om eventuella konstaterade brister.

Vårdnadshavarna, personalen, föräldraföreningen och samarbetspartnerna informeras om läroanstaltens sektorsövergripande inspektion. Den generellt inriktade elevhälsogruppen fyller tillsammans i en sammanfattningsblankett som hittas på THL: sidor (thl.fi).

6.2.2 Generellt inriktad elevhälsa inom den grundläggande utbildningen och den förberedande undervisningen

I utbildningsanordnarens elevhälsoplan beskrivs

- verksamhetssätten för generellt inriktad elevhälsa i skolgemenskapen
- ledningen och sammansättningen av och verksamhetssätten för de enhetsspecifika elevhälsogrupperna inom den grundläggande utbildningen och förberedande undervisningen.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande elevhälsa med generell inriktning som stöder hela skolgemenskapen. Med generellt inriktad elevhälsa avses en sådan verksamhetskultur inom den grundläggande utbildningen och den förberedande undervisningen som främjar elevers lärande, hälsa och välbefinnande, sociala ansvarighet, interaktion och delaktighet. Den generellt inriktade elevhälsan är planmässigt och målinriktat arbete som utförs i skolans vardag.

Åtgärder som anknyter till att förebygga användning av tobaksvaror och rusmedel beskrivs i de separata bilagorna Rusmedel i skolan och i planen för att förebygga användningen av tobaksvaror.

6.2.2.1 Verksamhets- och tillvägagångssätt för den grundläggande utbildningen och den förberedande undervisningens skolspecifika elevhälsogrupp

För planeringen, utvecklingen, genomförandet och bedömningen av generellt inriktat arbete svarar skolans generellt inriktade elevhälsogrupp, som leds av skolans rektor eller biträdande rektor. Till gruppen hör utöver ordföranden till exempel specialläraren, skolpsykologen, skolkuratorn, skolhälsovårdaren samt övrig personal vid behov. Till gruppen kallas regelbundet också representanter för vårdnadshavare och elever. Planeringen innebär koordinering av elevhälsa som helhet i enheten och således också att man kommer överens om den individuellt inriktade elevhälsans verksamhetsätt och samarbetspraxis. Planeringen och genomförandet av den

generellt inriktade elevhälsan är gruppens viktigaste uppgift, vilket innebär att säkerställa tryggheten, sundheten och välbefinnandet i skolan.

Den generellt inriktade elevhälsogruppen har till exempel följande uppgifter:

- Skapande av strukturer och verksamhets sätt för generellt inriktat och förebyggande arbete
- Användning av grupp- och enhetsspecifik välfärdsinformation i planeringen och definierandet av den generellt inriktade elevhälsans åtgärder
- Beredning och uppdatering av skriftliga planer
- Meddelande om verksamhetssätten och planerna
- Främjande av elevernas och vårdnadshavarnas delaktighet
- Främjande av interaktion och socialt välbefinnande
- Förfaringssätt för stärkandet av känslö- och interaktionsfärdigheter
- Stödjande av arbetsro
- Förebyggande av mobbning, trakasserier och våld och överenskommande om verksamhets sätt för att ingripa i dem
- Övervakning och bedömning av tillståndet för trygghet och välbefinnande i skolgemenskapen och i grupperna samt effektiviteten av den generellt inriktade elevhälsan

Den generellt inriktade elevhälsogruppens arbete är generellt inriktat och förebyggande. Arbetet kan vara inriktat på en enskild grupp eller hela skolgemenskapen. Ärenden behandlas på en allmän och generell nivå och gruppen behandlar aldrig ett ärende som gäller en enskild elev. Generellt inriktade åtgärder kan riktas mot alla medlemmar i gemenskapen eller koncentreras till exempel på en grupp där man har observerat mobbning eller problem med arbetsro.

Den generellt inriktade elevhälsogruppen sammanträder regelbundet enligt en på förhand överenskommen tidtabell. Gruppen planerar, utvärderar och utvecklar sin verksamhet årligen. Ärenden som behandlas i gruppen dokumenteras.

6.2.2.2 Samarbete och rutiner för granskningen av sundheten och trygghet i skolmiljön samt välbefinnandet bland eleverna

Borgå miljöhälsovård gör i enlighet med sin tillsynsplan en granskning i skolorna vart tredje år. I samband med granskningen görs observationer och man bedömer lokalernas skick. Genom granskningen bedöms bl.a. inneluftens kvalitet och ventilationens tillräcklighet, buller som verksamheten orsakar, lokalernas lämplighet till användningsändamålet samt lokalernas tillräcklighet i relation till elevantalet. Slutrapporten skickas till deltagarna och elevhälsans styrgrupp. De brister som

observerats i inspektionen måste åtgärdas inom utsatt tid. Rektorn kontakter vid behov fastighetsägaren om eventuella konstaterade brister.

Vårdnadshavarna, personalen, föräldraföreningen och samarbetspartnerna informeras om läroanstaltens sektorsövergripande inspektion. Den generellt inriktade elevhälsogruppen fyller tillsammans i en sammanfattningsblankett som hittas på THL: sidor (thl.fi).

6.2.3. Generellt inriktad studerandevård inom gymnasieutbildningen

I utbildningsanordnarens studerandevårdsplan beskrivs

- verksamhetssätten för generellt inriktad studerandevård i gymnasiegemenskapen
- ledningen och sammansättningen av och verksamhetssätten för de enhetsspecifika studerandevårdsgrupperna inom gymnasieutbildningen

Studerandevården ska främst vara förebyggande med generell inriktning som stöder hela gymnasiegemenskapen. Med generellt inriktad studerandevård avses en sådan verksamhetskultur som främjar studerandens lärande, hälsa och välbefinnande, sociala ansvarighet, interaktion och delaktighet. Den generellt inriktade studerandevården är planmässigt och målinriktat arbete som utförs i vardag.

Åtgärder som anknyter till att förebygga användning av tobaksvaror och rusmedel beskrivs i de separata bilagorna Rusmedel i skolan och i planen för att förebygga användningen av tobaksvaror.

6.2.3.1 Verksamhets- och tillvägagångssätt för gymnasieutbildningens skolspecifika elevhälsogrupp

För planeringen, utvecklingen, genomförandet och bedömningen av generellt inriktat arbete svarar gymnasiets generellt inriktade studerandevårdsgrupp, som leds av skolans rektor. Till gruppen hör utöver ordföranden till exempel specialläraren, psykologen, kuratorn, hälsovårdaren samt övrig personal vid behov. Till gruppen kallas regelbundet också representanter för studeranden och vårdnadshavare. Planeringen innebär koordinering av studerandevården som helhet i enheten och således också att man kommer överens om den individuellt inriktade studerandevårdens verksamhetssätt och samarbetspraxis. Planeringen och genomförandet av den generellt inriktade studerandevården är gruppens viktigaste uppgift. Vilket innebär att säkerställa tryggheten, sundheten och i välbefinnandet i skolan.

Den generellt inriktade studerandevårdsgruppen har till exempel följande uppgifter:

- Skapande av strukturer och verksamhets sätt för generellt inriktat och förebyggande arbete
- Användning av grupp- och enhetsspecifik välfärdsinformation i planeringen och definierandet av den generellt inriktade studerandevårdens åtgärder
- Beredning och uppdatering av skriftliga planer
- Meddelande om verksamhetssätten och planerna
- Främjande av studerandens och vårdnadshavarnas delaktighet
- Främjande av interaktion och socialt välbefinnande
- Förfaringssätt för stärkandet av känslö- och interaktionsfärdigheter
- Stödjande av arbetsro
- Förebyggande av mobbning, trakasserier och våld och överenskommande om verksamhets sätt för att ingripa i dem
- Övervakning och bedömning av tillståndet för trygghet och välbefinnande i skolgemenskapen och i grupperna samt effektiviteten av den generellt inriktade studerandevården

Den generellt inriktade studerandevårdsgruppens arbete är generellt inriktat och förebyggande. Arbetet kan vara inriktat på en enskild grupp eller hela **gymnasiet**. Ärenden behandlas på en allmän och generell nivå, och gruppen behandlar aldrig ett ärende som gäller en enskild studerande. Generellt inriktade åtgärder kan riktas mot alla medlemmar i gemenskapen eller koncentreras till exempel på en grupp där man har observerat mobbning eller problem med arbetsro.

Den generellt inriktade studerandevårdsgruppen sammanträder regelbundet enligt en på förhand överenskommen tidtabell. Gruppen planerar, utvärderar och utvecklar sin verksamhet årligen. Ärenden som behandlas i gruppen dokumenteras i skolan.

6.2.3.2 Samarbete och rutiner för granskningen av sundheten och trygghet i skolmiljön samt välbefinnandet bland studeranden

Borgå miljöhälsovård gör i enlighet med sin tillsynsplan en granskning i gymnasierna vart tredje år. I samband med granskningen görs observationer och man bedömer lokalernas skick. Genom granskningen bedöms bl.a. inneluftens kvalitet och ventilationens tillräcklighet, buller som verksamheten orsakar, lokalernas lämplighet till användningsändamålet samt lokalernas tillräcklighet i relation till elevantalet. Slutrapporten skickas till deltagarna och studerandevårdens styrgrupp. De brister som observerats i inspektionen måste åtgärdas inom utsatt tid. Rektorn kontakter vid behov fastighetsägaren om eventuella konstaterade brister.

Vårdnadshavarna, personalen, föräldraföreningen och samarbetspartnerna informeras om läroanstaltens sektorsövergripande inspektion. Den generellt inriktade

studerandevårds-gruppen fyller tillsammans i en sammanfattningsblankett som hittas på THL: sidor (thl.fi).

6.3 ÅTGÄRDER FÖR ORGANISERING AV NÖDVÄNDIGA STÖDÅTGÄRDER, INDIVIDUELLT INRIKTAD ELEVVHÄLSA

Med individuellt inriktad elevhälsa avses skolhälsovårdstjänsterna, skolkurators- och skolpsykologtjänsterna inom elevhälsan samt den sektorsövergripande individuellt inriktade elevhälsa som gäller enskilda elever och utförs i en sektorsövergripande expertgrupp. Inom individuellt inriktad elevhälsa övervakar och främjar man elevens hälsa, välbefinnande, delaktighet och lärande som helhet, förebygger problem och erbjuder tidigt stöd.

Individuellt inriktad elevhälsa förutsätter alltid elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke.

Elevens delaktighet och åsikter ska beaktas i åtgärder och lösningar enligt elevens ålder och utvecklingsnivå. Bestämmelser om sekretess och utlämnande och mottagande av uppgifter ska följas i det individuellt inriktade arbetet.

När verksamhetskulturen vid enheten är som bäst beaktar den elevens individuella behov och skapar samtidigt en gemensam känsla av välbefinnande. Välbefinnandeperspektivet sträcker sig till all verksamhet och styr allas arbete i skolan. Med individuellt inriktad elevhälsa avses de hälsovårdstjänster, de skolkurators- och skolpsykologtjänster inom elevhälsan samt den sektorsövergripande individuellt inriktade elevhälsa som tillhandahålls enskilda elever.

Personalen har en skyldighet att hänvisa eleverna och deras vårdnadshavare att söka sig till de elevhälsotjänster som de behöver. Den individuellt inriktade elevhälsan baserar sig alltid på frivillighet och dess utförande förutsätter samtycke. Det individuellt inriktade arbete som utförs är både förebyggande och korrigerande.

Vårdnadshavarna meddelar skolan barnets specialdiet i början av varje läsår och då det sker förändring. Skolan ansvarar för att informationen förs vidare till centralköket.

I regel ges inte medicin till eleverna under skoldagen. Vårdnadshavarna ska i den mån det är möjligt be att läkaren ordinerar det sjuka barnet långverkande medicin som de kan ge barnet hemma före eller efter skolan.

Ifall eleven kan delta i undervisningen och medicinen måste ges under skoldagen, övervakar och ger vid behov personalen den till barnet. Planer för läkemedelsbehandling utarbetas alltid på vårdnadshavarens initiativ. I utarbetandet av planen ska delta åtminstone en representant för vårdnadshavaren, en representant för hälsovården samt skolpersonal. Planen utgår från skriftliga anvisningar från den läkare

som sköter barnet. I anvisningarna förklarar läkaren hur läkemedelsbehandlingen ska utföras i enheten. Vårdnadshavarna levererar läkemedlen med doseringsinstruktionerna till skolan i originalförpackningen.

Medicinen förvaras i ett låsbart medicinskåp eller vid behov i kylskåpet.

6.3.1 Individuellt inriktad elevhälsa i förskoleundervisningen

6.3.1.1 Elevhälsoprocessen inom förskoleundervisningen

Barnen inom förskoleundervisningen i Lovisa omfattas av rådgivningstjänsterna. Skolornas elevhälsopersonal tillhandahåller skolpsykolog- och skolkuratorstjänster som välfärdsområdets tjänster.

a) Rådgivningshälsovård

I rådgivningshälsovårdens individuellt inriktade uppgifter ingår att övervaka och främja förskolebarnens hälsotillstånd genom hälsoundersökningar samt hälsorådgivning och handledning.

b) Skolpsykolog- och skolkuratorstjänster

Med individuellt inriktade skolpsykolog- och skolkuratorstjänster inom elevhälsan avses stöd och handledning inom förskoleundervisningen med vilka man främjar barnets lärande, välbefinnande samt sociala och psykiska färdigheter. Tjänsterna utförs i samarbete med förskolebarnens vårdnadshavare. Skolpsykologen svarar också för genomförandet av skolmognadstester för barn inom förskoleundervisningen med undantag av frivilliga tester.

c) Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa

Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa utreder förskolebarnens behov av stöd. Den sektorsövergripande elevhälsan för ett enskilt barn utförs i en sektorsövergripande expertgrupp som samlas enligt situationen och behovet. Målet med den individuellt inriktade elevhälsan är att främja förskolebarnets hälsa, välbefinnande och framsteg i studierna som helhet. I arbetet stöder man också vårdnadshavarna och vid behov hänvisar dem till tjänster utanför förskolan.

Den sektorsövergripande expertgrupp som ska stöda ett enskilt barn sätts samman av den yrkesperson som har oro för barnets välbefinnande. Vårdnadshavarens samtycke begärs skriftligt med en separat blankett. Till expertgruppen kan kallas till exempel skolpsykologen, skolkuratoren, skolhälsovårdaren inom rådgivningstjänster och/eller barnets andra stödpersoner.

6.3.1.2 Sektorsövergripande expertgrupp inom förskoleundervisningen

Ärenden som anknyter till utredningen av förskolebarnets behov av stöd och till organiseringen av elevhälsotjänster för stödet behandlas i en sektorsövergripande expertgrupp. I behandlingen av ärendet kan delta utöver vårdnadshavarna behövliga samarbetsparter inom elevhälsan. Medlemmarna i gruppen har dessutom rätt att söka råd i förskolebarnets ärende från experter som de anser vara nödvändiga.

Till den sektorsövergripande expertgruppen utses experter endast med vårdnadshavarens samtycke. Den sektorsövergripande expertgruppen utser bland sina medlemmar en ansvarsperson. Gruppen samlas av en representant för elevhälsans eller förskole enhetens personal.

Vårdnadshavarens samtycke begärs alltid. Samtycket kan begäras muntligt när den sektorsövergripande expertgruppen och dess medlemmar börjar samlas ihop. Det muntliga samtycket bekräftas skriftligen genom att underskriva en blankett på första sammanträdet. Om det senare kommer ändringar i expertgruppens sammansättning, antecknar man dem i blanketten. Samtyckesblanketten arkiveras i skolan.

6.3.1.3 Utarbetande och bevarande av elevhälsojournaler inom förskoleundervisningen

En sektorsövergripande expertgrupp inom elevhälsan samlas vid behov för stöd av ett enskilt barn i syfte att utreda barnets behov av stöd och för att sköta om organiseringen av de tjänster som barnet behöver. Behandlingen av det enskilda barnets ärende i expertgruppen ska dokumenteras i en elevhälsojournal. I första hand är det den sammankallande som dokumenterar. Också de andra medlemmarna i expertgruppen kan göra anteckningar i den. Memon i Wilma bildar utbildningsanordnarens elevhälsoregister, som utbildningschefen ansvarar för.

6.3.2 Individuellt inriktad elevhälsa inom den grundläggande utbildningen och den förberedande utbildningen

6.3.2.1 Elevhälsoprocessen inom den grundläggande utbildningen och den förberedande undervisningen

Eleverna har rätt till individuellt inriktad elevhälsa som består av:

a) Skolhälsovården

I skolhälsovårdens individuellt inriktade uppgifter ingår att övervaka och främja elevernas hälsotillstånd genom hälsoundersökningar samt hälsorådgivning och handledning. Också munhälsovårdens periodiska undersökningar i årskurserna 1, 3, 5

och 8 ingår i skolhälsovården. Dessutom baserar sig vården och övriga undersökningar vid munhälsovården på en individuell riskbedömning.

Klassläraren eller -föreståndaren ger på begäran skolhälsovårdaren en bedömning av elevens lärande och välbefinnande inför de omfattande hälsoundersökningarna för elever i årskurserna 1, 5 och 8. Vid behov ber klassläraren eller -föreståndaren om vårdnadshavarens samtycke för att överföra uppgifterna. Det räcker med vårdnadshavarens samtycke för att överföra informationen om eleven i årskurs 1 och 5, men i årskurs 8 krävs dessutom samtycke av eleven. Skolhälsovården omfattar inte vård av en elevs sjukdom.

b) Skolpsykolog- och skolkuratorstjänster

Med individuellt inriktade skolpsykolog- och skolkuratorstjänster inom elevhälsa avses stöd och handledning för studier och skolgång genom vilka man främjar elevens lärande, välbefinnande samt sociala och psykiska färdigheter. Skolans personal hänvisar aktivt elever till elevhälsotjänster. Initiativtagaren kan också vara eleven själv eller elevens vårdnadshavare.

I skolpsykologens uppgifter inom den individuellt inriktade elevhälsan ingår bland annat kartläggning av inlärningssvårigheter, psykologiska undersökningar och bedömning av vårdbehov, att hänvisa elever till fortsatta undersökningar och rehabilitering samt samtals- och stödbesök.

Skolkuratorns uppgifter som del av den yrkesövergripande elevhälsan är att främja välbefinnandet i skol- och studiegemenskapen samt att samarbeta med elevernas familjer och andra närstående och att stödja elevernas lärande och välbefinnande samt delaktighet.

Situationer där skolkuratoren kan stödja eleven gäller till exempel problem med skolgång, kamratrelationer eller familjen. Det primära målet är att försöka förebygga svårigheter.

Den individuellt inriktade elevhälsan innebär att träffa och lyssna på elever och vårdnadshavare, handleda och ge råd till elever, vårdnadshavare och lärare, att utföra kartläggningsarbete, ge servicehandledning och att konsultera samarbetspartner. Tjänsterna är konfidentiella och frivilliga.

Centrala lagar som reglerar skolkuratorns klientarbete är bland annat lagen om elev- och studerandevård, lagen om grundläggande utbildning, barnskyddslagen, lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården och socialvårdslagen. Skolkuratoren följer i sitt arbete de yrkesetiska principerna för socialarbetet.

c) Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa

Sektorsövergripande individuellt inriktad elevhälsa kan vara nödvändigt för att utreda elevens vårdbehov och ordna elevhälsostöd. Sektorsövergripande elevhälsa för enskilda elever utförs i en sektorsövergripande expertgrupp som sammankallas med elevens samtycke.

Målet med den individuellt inriktade elevhälsan är att främja elevens hälsa, välbefinnande och framsteg i studierna som helhet. I arbetet stöder man också vårdnadshavarna och vid behov hänvisar dem till tjänster utanför skolan.

6.3.2.2 Sektorsövergripande expertgrupp inom den grundläggande utbildningen och den förberedande undervisningen

Ärenden som anknyter till utredning av enskilda elevers behov av stöd och organisering av elevhälsotjänster behandlas i en sektorsövergripande expertgrupp. I behandlingen av ärendet kan delta behövliga samarbetsparter inom elevhälsan eller elevens närstående. Medlemmarna i gruppen har dessutom rätt att konsultera övriga sakkunniga som de anser vara nödvändiga.

Experter kan utses som medlemmar i den sektorsövergripande expertgruppen bara med elevens samtycke, eller med hens vårdnadshavares samtycke om eleven inte har förutsättningar att bedöma vad samtycket innebär. Den sektorsövergripande expertgruppen utser bland sina medlemmar en ansvarsperson. Gruppen samlas av en representant för elevhälsans eller skolans personal. Elevens eller vårdnadshavarens samtycke begärs alltid med en skriftlig blankett. Samtycket kan begärs muntligt när den sektorsövergripande expertgruppen och dess medlemmar börjar samlas ihop. Det muntliga samtycket bekräftas skriftligen på en separat blankett då gruppen samlas första gången. Om det senare kommer ändringar i expertgruppens sammansättning, antecknar man dem i blanketten. Samtyckesblanketten arkiveras i skolan i samband med elevhälsojournalen.

6.3.2.3 Utarbetande och förvarande av elevhälsojournaler inom den grundläggande utbildningen och den förberedande undervisningen

Den sektorsövergripande expertgruppen inom elevhälsan samlas vid behov för att stöda en enskild elev i syfte att utreda elevens behov av stöd och för att sköta om organiseringen av de tjänster som eleven behöver.

Om behandlingen av ett ärende som gäller en enskild elev i expertgruppen ska utarbetas en elevhälsojournal. Ansvarspersonen i gruppen antecknar de uppgifter som är nödvändiga för att ordna och genomföra den individuellt inriktade elevhälsan i

elevhälsojournalen. Också de andra medlemmarna i expertgruppen kan göra anteckningar i den. Vanligtvis skrivs elevhälsojournalen av den som sammankallade expertgruppen. Elevhälsojournalen upprättas i Wilma. I elevhälsojournalen ska också skrivas in en anteckning om samtycket till att ärendet behandlas i den sektorsövergripande expertgruppen.

På utlämnande av offentliga personuppgifter i elevregistret tillämpas 16 § 3 momentet i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Ifall sekretessbelagda uppgifter ingår i de uppgifter som ska lämnas ut, får uppgifterna i enlighet med 26 § i offentlighetslagen lämnas ut endast med samtycke eller om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att få uppgifter eller skyldigheten att lämna ut uppgifter. Föreskrifterna om utlämnande av uppgifter gäller också överföring av uppgifter mellan välfärdsområdet och skolväsendet.

6.3.2.4 Plan för elevens stöd i situationer där eleven förvägras undervisning, under förvägrandet och vid återgång till undervisning

Om eleven förvägras deltagande i undervisningen på grund av att det finns risk för att elevens våldsamma eller hotfulla beteende hotar säkerheten för en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i någon annan undervisningslokal eller på grund av att elevens störande beteende försvårar undervisningen eller därtill hörande verksamhet i orimlig grad, har eleven rätt till behövligt elevhälsostöd. Efter att eleven har betett sig på ovannämnt sätt eller fått veta om att hen förvägras undervisning erbjuds eleven möjlighet att diskutera frågan med psykologen eller kuratorn inom elevhälsan. Därtill ordnas annat stöd som eleven behöver under den tid som eleven förvägrats att delta i undervisningen och när eleven återvänder till undervisningen. För eleven utarbetas en plan för att stödja återgången till undervisningen.

När eleven har återvänt till skolan efter förvägrandet att delta i undervisningen, sammankallar man vid behov en sektorsövergripande expertgrupp för att utreda elevens behov av elevhälsostöd och för att ordna tjänsterna.

6.3.3 Individuellt inriktad studerandevård inom gymnasieutbildningen

6.3.3.1 Studerandevårdsprocessen inom gymnasieutbildningen

Studerande har rätt till individuellt inriktad studerandevård som består av:

a) Studerandehälsovården

Studerandehälsovården på andra stadiet är en lagstadgad tjänst som omfattar:

- att följa och främja de studerandes hälsa, välbefinnande och studieförmåga samt verksamhet för att förebygga sjukdomar

- hälso- och sjukvårdstjänster inom primärvården, inklusive mentalvårdsarbete och alkohol- och drogarbete
- främjande av den sexuella hälsan samt mun- och tandvård
- att i ett tidigt stadium identifiera studerandes behov av särskilt stöd och undersökningar och vid behov hänvisa dem till undersökningar eller vård
- vård och utlåtanden som krävs för hänvisning till psykoterapi
- att främja en sund och trygg studiemiljö på läroanstalten och främja välbefinnandet bland de studerande samt att följa upp detta.

Östra Nylands välfärdsområde ansvarar för studerandevårdstjänsterna i gymnasierna i Lovisa. En del av servicen ges utanför skolan på till exempel hälsovårdscentralen.

b) Psykolog- och kuratorstjänster

Med individuellt inriktade psykolog- och kuratorstjänster inom studerandevård avses stöd och handledning för studier och skolgång genom vilka man främjar studerandes lärande, välbefinnande samt sociala och psykiska färdigheter. Gymnasiets personal hänvisar aktivt studeranden till studerandevårdstjänster. Initiativtagaren kan också vara studerande själv eller hens vårdnadshavare.

I psykologens uppgifter inom den individuellt inriktade studerandevård ingår bland annat kartläggning av inlärningssvårigheter, psykologiska undersökningar och bedömning av vårdbehov, att hänvisa studeranden till fortsatta undersökningar och rehabilitering samt samtals- och stödbesök.

Kuratorns uppgifter som del av den yrkesövergripande studerandevården är att främja välbefinnandet i skol- och studiegemenskapen samt att samarbeta med studerandes familjer och andra närstående och att stödja studerandes lärande och välbefinnande samt delaktighet.

Situationer där kuratorn kan stödja studeranden gäller till exempel problem med studier, relationer eller familjen. Det primära målet är att försöka förebygga svårigheter.

Den individuellt inriktade studerandevården innebär att träffa och lyssna på studeranden och vårdnadshavare, handleda och ge råd, att utföra kartläggningsarbete, ge servicehandledning och att konsultera samarbetspartner. Tjänsterna är konfidentiella och frivilliga.

Centrala lagar som reglerar kuratorns klientarbete är bland annat lagen om elev- och studerandevård, gymnasielagen, läropliktslagen, barnskyddslagen, lagen om klientens

ställning och rättigheter inom socialvården och socialvårdslagen. Kuratorn följer i sitt arbete de yrkesetiska principerna för socialarbetet.

6.3.3.2 Sektorsövergripande expertgrupp inom gymnasieutbildningen

Sektorsövergripande studerandevård planeras i en expertgrupp som sammankallas med studerandes samtycke.

Målet med den individuellt inriktade studerandevården är att främja studerandes hälsa, välbefinnande och framsteg i studierna som helhet. I arbetet stöder man också vårdnadshavarna och vid behov hänvisar dem till tjänster utanför studerandevården. Medlemmarna i gruppen har rätt att konsultera övriga sakkunniga som de anser vara nödvändiga.

Experter kan utses som medlemmar i den sektorsövergripande expertgruppen bara med studerandes samtycke, eller undantagsvis med hens vårdnadshavares samtycke om studerande inte har förutsättningar att bedöma vad samtycket innebär. Den sektorsövergripande expertgruppen utser bland sina medlemmar en ansvarsperson. Gruppen samlas av en representant för studerandevårdens eller gymnasiets personal. Studerandes eller vårdnadshavarens samtycke begärs alltid med en skriftlig blankett. Samtycket kan begärs muntligt när den sektorsövergripande expertgruppen och dess medlemmar samlas ihop. Det muntliga samtycket bekräftas skriftligen på en separat blankett då gruppen samlas första gången. Om det senare kommer ändringar i expertgruppens sammansättning, antecknar man dem i blanketten. Samtyckesblanketten arkiveras i skolan i samband med studerandevårdsjournalen.

6.3.3.3 Utarbetande och förvarande av studerandevårdsjournaler inom gymnasieutbildningen

Den sektorsövergripande expertgruppen inom studerandevården samlas vid behov för att stöda en enskild studerande i syfte att utreda hens behov av stöd och för att organisera de stödtjänster som studerande behöver.

Om behandlingen av ett ärende som gäller en enskild studerande i expertgruppen ska utarbetas en studerandevårdsjournal. Ansvarspersonen i gruppen antecknar de uppgifter som är nödvändiga för att ordna och genomföra den individuellt inriktade studerandevården i studerandevårdsjournalen. Också de andra medlemmarna i expertgruppen kan göra anteckningar i den. Vanligtvis skrivs studerandevårdsjournalen av den som sammankallade expertgruppen. Memon upprättas i Wilma. I studerandevårdsjournalen ska också skrivas in en anteckning om samtycket till att ärendet behandlas i den sektorsövergripande expertgruppen.

På utlämnande av offentliga personuppgifter i studeranderegistret tillämpas 16 § 3 momentet i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Ifall sekretessbelagda uppgifter ingår i de uppgifter som ska lämnas ut, får uppgifterna i enlighet med 26 § i offentlighetslagen lämnas ut endast med samtycke eller om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att få uppgifter eller skyldigheten att lämna ut uppgifter. Föreskrifterna om utlämnande av uppgifter gäller också överföring av uppgifter mellan välfärdsområdet och skolväsendet.

6.3.3.4 Plan för studerandes stöd i situationer där hen förvägras undervisning, under förvägrandet och vid återgång till undervisning

Om studerande förvägras deltagande i undervisningen på grund av att det finns risk för att hens våldsamma eller hotfulla beteende hotar säkerheten för en annan person eller på grund av att studerandes störande beteende försvårar undervisningen eller därtill hörande verksamhet i orimlig grad, har hen rätt till behövligt studerandevårdsstöd. Efter att studeranden förvägrats undervisning erbjuds hen möjlighet att diskutera med psykologen eller kuratorn. Därtill ordnas annat stöd som studerande behöver under den tid som hen förvägrats att delta i undervisningen och när hen återvänder till undervisningen. För studerande utarbetas en plan för att stödja återgången till undervisningen.

När studerande har återvänt till studierna efter förvägrandet att delta i undervisningen, sammankallar man vid behov en sektorsövergripande expertgrupp för att utreda hens behov av studerandevårdsstöd och för att ordna tjänsterna.

6.4 ORDNANDE AV SAMARBETE MED AKTÖRER SOM STÖDER ELEVENS VÄLBEFINNANDE

Elevhälsan är ett gemensamt uppdrag för alla som arbetar inom skolgemenskapen och för de yrkesutbildade personerna inom elevhälsotjänsterna. Inom elevhälsan är det centralt att elever, vårdnadshavare och de som arbetar inom undervisningsväsendet och elevhälsotjänsterna deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av förfaringssätten inom elevhälsan. Detta förutsätter gemensamma förfaringssätt och framför allt samarbete mellan utbildningsanordnaren och välfärdsområdet.

Lovisa stads elevhälsoplan har förberetts genom samarbete mellan den lokala styrgruppen för elevhälsa och den läroplansarbetsgrupp som består av rektorerna i Lovisa. Elevhälsoplanen har behandlats i Lovisa stads och Lapträsk kommuns styrgrupp för elevhälsa, i vilken psykolog- och kuratorstjänsterna vid Östra Nylands välfärdsområde och skolhälsovården finns representerade.

Information om elevhälsan delges via skolornas egna informationskanaler och på Lovisa stads webbplats, där också Lovisa stads elevhälsoplan och dess bilagor finns

publicerade. Vid uppgörandet av planen hördes personalen, vårdnadshavarna, eleverna och de anställda vid välfärdsområdet enligt följande:

- skolorna inom den finska och svenska grundläggande utbildningen
- finska och svenska gymnasiet
- via Wilma: eleverna inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, gymnasiestuderandena och alla dessas vårdnadshavare
- elevhälsopersonalen vid Östra Nylands välfärdsområde som arbetar i Lovisa.

6.4.1 Ordnanande av samarbete

Arbetet i skolan bygger på elevernas delaktighet och på att de blir hörda. Elevernas delaktighet är en viktig del av skolans verksamhetskultur. Utbildningsanordnaren ska främja alla elevers delaktighet och se till att de har möjlighet att delta i skolans verksamhet och utveckling samt att säga sina åsikter i frågor som gäller elevernas ställning. Eleverna ska också ges möjlighet att delta i beredningen av läroplanen och de planer som hänför sig till den (inklusive elevhälsoplanen). Vårdnadshavarnas delaktighet och möjlighet att engagera sig i arbetet vid skolan och utvecklingen av den är en viktig del av skolans verksamhetskultur. Genom samarbetet mellan hemmet och skolan kan man öka välbefinnandet i skolan och utveckla gemenskapsbaserade verksamhetssätt. Elevhälsan genomförs som ett planmässigt samarbete med eleverna och deras vårdnadshavare.

Med tanke på genomförandet av planen är det viktigt att hela skolgemenskapen känner till innehållet i planen och kan förfara enligt det då det behövs. För personalen erbjuds regelbundet sådan introduktion och möjlighet att utveckla sin kompetens som behövs för att säkerställa att planen genomförs. Personalen tillfrågas årligen om sina fortbildningsönskemål. Vid utarbetandet och verkställandet av planen samarbetar man aktivt med representanter för elevhälsan. Vid uppdateringen av planen samarbetar man vid behov och i den mån det är möjligt med elevernas vårdnadshavare samt med välfärdsområdet och andra myndigheter.

Eleven och hans vårdnadshavare informeras om den enskilda elevens rättigheter inom elevhälsan och om den förfaring och den databehandling som lagen förutsätter vid behandlingen av frågor. Skolan informerar om den generellt inriktade elevhälsan enligt överenskommen praxis. Information om viktiga ärenden som behandlats av den generellt inriktade elevhälsogruppen meddelas på skolans webbsidor eller via Wilma.

I skolorna i Lovisa planeras och utvärderas stödåtgärderna för samtliga elever och studeranden i samarbete med berörda parter. Viktigt är den pedagogiska sakkunskapen samt lärarnas, elevhälsans och familjens samarbete för att tidigt identifiera elevens behov av stöd, för att uppskatta behovet av stöd och för att planera och genomföra stödet.

Lärarna bedömer behovet av stöd och utarbetar en plan för genomförande av stödet. Ett beslut om elevspecifikt stöd fattas före de elevspecifika stödåtgärderna inleds. Beslutet fattas av utbildningschefen för förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen samt av rektor för gymnasieutbildningen.

Planen utvärderas under ledning av läraren tillsammans med vårdnadshavaren och vid behov med sakkunniga inom elevhälsan. Planen granskas i samarbete med lärarna, vårdnadshavaren, eleven och vid behov yrkesutbildade personer inom elevhälsan årligen eller oftare.

Dessutom samarbetar och konsulterar skolorna vid behov med bland annat med ungdomstjänsterna, familjesocialarbetet, barnskyddet, familjerådgivningen, rehabiliteringstjänsterna för barn, hälsovårdstjänsterna, den specialsjukvården och polisen. Också representanter för tredje sektorn kan bjudas med i samarbetet.

6.5 PLANER FÖR HUR BARN, ELEVER OCH STUDERANDE SKA SKYDDAS MOT VÅLD, MOBBNING OCH TRAKASSERIER SAMT KRISPLAN

Se separata bilagor. Bilagorna hittas på Lovisa stads hemsida samt på skolornas Wilma.

Länk till Östra Nylands välfärdsområdes krisplan för elevvården [Östra Nylands välfärdsområde – Rapport](#)

6.6 TILLSYN ÖVER ELEVHÄLSAN

Utbildningsanordnaren ansvarar i samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet i den kommun där läroanstalten är placerad för genomförandet av egenkontroll inom elevhälsan som helhet. Utbildningsanordnaren ska utvärdera genomförandet av och genomslagskraften för elevhälsan tillsammans med undervisningsväsendet i kommunen och social- och hälsovårdsväsendet i välfärdsområdet och delta i extern utvärdering av elevhälsan. De viktigaste resultaten

av utvärderingen ska offentliggöras. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, § 25, ändrad genom lag 633/2021)

6.6.1 Genomförande av egenkontroll i Lovisa

I Lovisa har inrättats en sektorsövergripande styrgrupp för elevhälsa, som är gemensam för Lovisa stad och Lapträsk kommun och där utbildningsanordnaren och Östra Nylands välfärdsområde finns representerade. Direktören för centralen för bildning i Lovisa stad är styrgruppens ordförande.

Styrgruppen för elevhälsa

- ansvarar för att Lovisa stads elevhälsoplan färdigställs och genomförs
- säkerställer att informeringen om de tillgängliga elevhälsotjänsterna genomförs via rektorerna till skolornas personal samt elever och vårdnadshavare
- ansvarar för allmän planering, utveckling, uppföljning, styrning och utvärdering av elevhälsan
- samlar skolvisa uppgifter
- övervakar att de lagstadgade elevhälsotjänsterna tillhandahålls
- för ärenden till den regionala samarbetsgruppen för elevhälsa mellan Östra Nylands välfärdsområde och utbildningsanordnarna.